

Р/А 630

ГОДИШНИКЪ

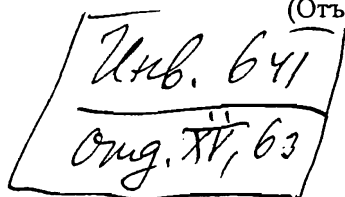
НА

Варненската Държавна Мъжка Гимназия
„ФЕРДИНАНДЪ I“

ЗА

УЧЕБНАТА 1906—1907 ГОДИНА.

(Отъ основаването 28 г.).

ИЗДАНИЕ НА ДИРЕКЦИЯТА.

ВАРНА
Печатница „Зора“
1907.

Коя е цѣлѣта на училището и какъ да се достигне тя у насъ.

(Рефератъ отъ Г. Каранджуловъ).

Въ днешно врѣме никой, или почти никой, мислещъ умъ не отрича ползата и нуждата отъ учение и училища. Ако има противни мнѣния, то тѣ се заключаватъ повече въ зада-читѣ и направленнята, които трѣбва да се даватъ на училищата, отколкото до самитѣ училища. Било е врѣме, а и сега е въ нѣкои първобитни общества, когато не се чувствувало нужда отъ училища и учение; ала това не може да се каже за по-напрѣдналитѣ вече общества. Това не може да се каже за обществата, които сж вкусили отъ плода на цивилизацията. Въ такива общества днесъ даже $\frac{1}{3}$ частъ отъ живота на човѣка служи за подготовка, та да може да вземе той живо участие въ висшата сфера на човѣшкия културенъ животъ.

Нѣкои отъ животнитѣ се грижатъ само да произвеждатъ потомство; природата за тѣхъ е приготвила необходимитѣ условия за животъ. Други отъ животнитѣ полагатъ по-голъми или по-малки старания за отгледване на малкитѣ си; ала тѣзи старания и грижи сж незначителни въ сравнение съ човѣшкитѣ старания и грижи за потомството му. При това самата природа на човѣка изисква, именно, такива старания и грижи, а социалнитѣ условия ги увеличаватъ до голѣми размѣри. Ако дѣтето на некултурния човѣкъ има нужда отъ родителска поддръжка и наставления нѣколко години подъ редъ, то дѣтето на цивилизования човѣкъ, или на човѣка, който живѣе въ цивилизовано общество, има нужда отъ поддръжка и наставления нѣколко пѣти по нѣколко години. Въ първобитното общество животътъ е простъ и знанията, които сж необходими за човѣка, сж незначителни въ сравнение съ знанията, които сж необходими за човѣкъ, който е членъ на културно общество. Така щото човѣкътъ, който надминава всички Божи творения на този свѣтъ по красота и способности, отъ една страна, дохожда безпомощенъ, отъ друга страна, му сж потребни най-много и за продължително врѣме наставления и грижи. Не е тука мѣсто да разгледваме въпроса, защото е тѣй. Всичко, което сжществува, трѣбва да го приемемъ като необходимо и хубаво, пъкъ макаръ и да не ни се харесватъ много нѣща. Защото всѣко зло е за добро или както казва Блажени Авустинъ, красотата на този свѣтъ се заключава въ сравнението на противоположноститѣ (con-

trariorum oppositione saeculi pulchritudo componitur). Но като казвамъ, че всичко съществуващо трѣбва да приемаме като необходимо и хубаво, не трѣбва да се разбере въ смисълъ, че ние трѣбва да се прѣдадемъ на равнодушие и фатализъмъ. Ние трѣбва да избѣгваме малодушието и песимистическото настроение, които сж пагубни за прогреса и цивилизацията на човѣшството. И, именно, само въ тази смисълъ е всичко необходимо и хубаво, а въ същностъ човѣшството трѣбва да се стреми, както и се стреми, все по-нагорѣ и по-нагорѣ, което е и задача и цѣль на самото мирово битие.

Излиза, че училището е създадено, за да допълни празнинитѣ въ човѣшката природа. Дѣтето би починало слѣдъ раждането си, ако не бѣха родителскитѣ грижи. Но тѣзи грижи отъ поколѣние на поколѣние се увеличаватъ, защото онава, което трѣбва да знае човѣкъ за въ живота, се увеличава поради напрѣдка на самата цивилизация и сложността на живота въ цивилизованото общество. Родителитѣ вече отдавна сж станали недостатѣчни фактори за подготовката на дѣцата си за съврѣмения общественъ животъ и поради това немаловажна частъ отъ тѣзи длѣжности се прѣхвърлили на специални заведения и хора, които да се грижатъ за младото поколѣние и да го подготвятъ по-солодно за културенъ животъ. Тѣзи заведения сж училищата, а хората — учителитѣ. Отъ тука се вижда, колко е цѣнна задачата на училищата и ролята на учителството, защото тѣ сж пионери на прогреса. Ала, макаръ и да има цѣлесъобразностъ въ природата, както и въ човѣшкитѣ дѣяния, често ставатъ погрѣшки въ творенията на първата и мѣрkitѣ на вторитѣ. Природата дава уреди и аномалности, които могатъ да се взематъ за нейни грѣшки, а хората често пѣти създаватъ заведения, които напълно не даватъ очакванитѣ резултати. Природата и човѣкътъ, или вѣчниятъ разумъ и волята, могатъ да грѣшатъ или пъкъ не имъ е възможно наведнажъ да създадатъ това, което искатъ, ала слѣдъ врѣме поправятъ погрѣшкитѣ си и по този начинъ творенията имъ ставатъ по-съвършени и по-цѣлесъобразни. При това, това, което твори природата, става бавно и изисква често пѣти хиляди и милиони години, до когато човѣшкиятъ разумъ често пѣти прави прѣвратъ въ кратко врѣме. Природата, може да се каже, че си извършила вече своята еволюционна роль, до когато човѣшката започва само отъ нѣколко хиляди години и върви съ бързи крачки напрѣдъ. Съ една рѣчь, човѣшката дѣйностъ и творчество сж продължение отъ природнитѣ, защото такава е волята на Създателя, щото да се върви все напрѣдъ и напрѣдъ къмъ непознатия край на съвършенството.

Всѣко дѣло, всѣко прѣдприятие си има, отъ една стра-

на, своята причина (причинителъ), отъ друга — своята цѣль. Причинителътъ твори дѣлото или факта законосъобразно, а цѣльта води и направлява причинителя. Това става съ помощта на разума, затова цѣлсъобразността е разумна. Нищо не е трайно, което не е разумно (*nihil est diuturnum, cui non subest ratio*).

Цѣлсъобразностъ и разумностъ, ето понятията, отъ които трѣбва да се ръководи всѣки творецъ (причинителъ). А творци сж не само Провидѣнието и природата. Творци сж и хората; творци сж сжщо учителитъ и възпитателитъ. Всичко почти въ природата се запрѣтвало да твори и въ това се заключаватъ прѣлестята на свѣта. Ала творенето ще трѣгне съ бързи крачки и ще има успѣхъ само тогава, когато се намѣри правия пътъ, или когато се работи по подходящъ методъ. Методътъ е необходимъ за всѣка работа, която искаме да има успѣхъ. Ако често пъти резултатитъ отъ училищнитъ занятия сж нищожни, то прѣди всичко за това трѣбва да се обвинятъ методитъ. Но методътъ не е творецъ, а само срѣдство или механизъмъ. Механизмитъ сж слѣпи и не отговорни. Отговорни сж творцитъ, защото сж разумни и иматъ воля.

* * *

Нѣма нужда да се простираме на дълго за значението на училището, защото въ днешно врѣме всѣки го съзнава и чувствува. Ние сега трѣбва да видимъ до колко се достига тази задача у насъ. Ала, прѣди да разгледаме този въпросъ, нека хвърлимъ единъ погледъ на понятието училище и да разгледаме елементитъ му.

Подъ думата училище обикновено се разбира помѣщенiето, гдѣто се събира младото поколѣние, за да се учи и възпитава, както обикновено подъ думата черква се разбира сградата, гдѣто вѣрващитъ се събиратъ за богомолие и литургия. Както черквата има клиръ и миряни сжщо и училището има възпитатели и възпитаници. За клира Спасителътъ е казалъ, че той е солъ на земята. Сжщо за възпитателитъ и учителитъ всички педагози единодушно казватъ, че тѣ сж душата на училището. Ако солътъ обезсолѣе, то мирътъ не може да се запази отъ гниене или развала; ако душата заболѣе, то тѣлото не може да уцѣлѣе и изгубва цѣлността си, защото безъ фара, т. е. душата, става мрачна и грозна пустиня; сжщо ако възпитателитъ не отговарятъ на своето назначение, то не може да се очакватъ желаемитъ резултати отъ училището, а обратно, може да се получатъ отрицателни и нежелателни слѣдствия. Платонъ е казалъ, че философитъ трѣбва да управляватъ или поне управителитъ

трѣбва да философствуватъ. Сжщото може да се каже за учителитѣ: учителитѣ трѣбва да сж безупрѣчни и дѣеспособни или поне да се стараятъ да бждатъ такива.

Другиятъ факторъ въ училището сж ученицитѣ. Тѣ сж пасивната частъ или ржководимата. Но това не показва още, че ученици могатъ да бждатъ въ училището всички млади и нуждаещи се отъ учение и възпитание безразборно. Въ всѣка корпорация могатъ и трѣбва да влизатъ за членове само лица достойни за нея. Не може да се вземе за войникъ, напр., единъ парализиранъ, защото не е пригоденъ за цѣльта, която се прѣслѣдва съ войника. Сжщото е почти съ ученика. Ученикътъ по способности и поведение трѣбва да отговаря на цѣльта, която прѣслѣдва учебното заведение; иначе училището не би достигнало цѣльта си, та затова е безсмислено и излишно най-малко, ако не и пакостно.

Нормалното дѣте слѣдъ раждането си е способно за развитие и усвѣршенствуване. Ала не всички отрочета сж съ еднакви качества и способности. Може да се каже, че всѣки индивидъ си има своята физическа и психическа индивидуалностъ, както си носи и физиономна отлика. При това покрай отликата индивидътъ сжщо има и прилика съ подобнитѣ си, която го прави и причастникъ въ вида и рода. Обучението въ училището трѣбва да бжде нагодено не само къмъ рода, но сжщо и къмъ вида и индивида, т. е. обучението и възпитанието на българскитѣ дѣца не може и не трѣбва да бжде копие и подражание на обучението и възпитанието, което се дава на дѣцата отъ другитѣ народи. Тази разлика трѣбва да бжде толкова по-голѣма, колкото по-голѣма е и разликата между еднитѣ и другитѣ. Сжщо не трѣбва шаблонно да се прокарватъ извѣстни педагогически принципи въ обучението и възпитанието на едно и сжщо училище даже, понеже индивидитѣ не сж еднакви и не въздѣйствуватъ върху тѣхъ еднакво едни и сжщи мѣрки. Излиза, че всѣки индивидъ трѣбва да получава особено възпитание и образование. Ала това не ще рѣче, че груповото възпитание и обучение е невъзможно. Приликата обикновено въ психиката на дѣцата е по-голѣма отъ разликата; освѣнъ това економически причини и специализацията на труда принуждаватъ хората да обучаватъ дѣцата си въ общи заведения. При това задружното обучение и възпитание има и други не помаловажни причини. Съ задружното обучение и възпитание запознаватъ се бждещитѣ граждани на една и сжща държава и община. То създава въ тѣхъ нравствени и приятелски връзки, както и имъ създава мисълта, че сж дѣца на една и сжща майка, милото отечество.

Раздѣлата при обучението на дѣцата и младежта може да стане само върху двѣ основи: 1) голѣмата разлика въ умственитѣ и нравственитѣ имѣ достойства и 2) специалната подготовка, която се има прѣдъ видъ да се даде на младежа. Споредъ умственитѣ и нравствени качества всички отрочета могат да се раздѣлятъ на здрави и болни душевно. Обикновено дѣцата се раждатъ здрави. Но биватъ случаи, когато се раждатъ болни или съ болезнени зачатъци или пъкъ се разболяватъ душевно отподирѣ. Съ душевно болнитѣ има работа лѣкарътъ психиатъръ, затова ние ще ги оставимъ на страна. Педагогътъ се занимава съ здравитѣ дѣца. Но не всички здрави дѣца сж еднакво способни и добри. И между здравитѣ има често пѣти дѣца съ незначителни способности и наклонностъ къмъ злото, която наклонностъ може да се вземе като болестъ на волята (и такива болести често пѣти изискватъ медицински грижи). Има дѣца тѣпи или пъкъ слабоумни. Единътъ недостатъкъ е вреденъ, а другиятъ — придобитъ по единъ или другъ начинъ. Ако тѣпостта или слабоумието сж значителни, тогава такива дѣца изпадатъ отъ нормата и затова сж анормални. Други дѣца макаръ и нормални, поне на гледъ, сж немирни, непокорни и жестоки. И тѣзи дѣца често пѣти ставатъ опасни за училищния редъ и успѣхъ. Ето защо, освѣнъ по специалностъ ще бжде отъ полза да се отдѣлятъ отъ общата група такива дѣца или младежи, които сж тежина на училищнитѣ занятия и врѣдять на успѣха. Но отдѣлянето имъ не значи и лишението имъ отъ възпитание и обучение; нѣщо повече даже, тѣкмо такива дѣца се нуждаятъ толкозъ повече отъ наставления и грижи. Франклинъ, Едисонъ и др. видни учени и изобрѣтатели даже не сж посѣщавали училище и съ своитѣ гениални способности и трудолюбие сж станали благодѣтели на човѣчеството и сж потикнали далечъ на напредъ цивилизацията.

Каза се, че цѣлътъ на училището е подготовката на младото поколѣние за културния животъ. А това може да се достигне само съ разумни срѣдства, които сж и цѣлесобразни. Затова прѣди да се почне всѣко едно възпитание и обучение трѣбва да се знае точно, какво се прѣслѣдва съ тѣхъ и какъ може да се достигнатъ. Възпитанието и обучението иматъ за задача да направятъ отъ дѣтето идеаленъ човѣкъ, т. е. човѣкъ, който да притежава всички добри качества, които човѣкъ може да си прѣдстави въ човѣка и да е далечъ отъ всички качества, които могатъ да го унижатъ като нравствена единаца или пъкъ да го направятъ безполезенъ и даже врѣдителенъ за ближнитѣ си. Но човѣкъ се състои, споредъ нашето съзнание отъ тѣло и душа, слѣдователно, възпитанието и обучението иматъ за за-

дача да развиятъ и усъвършенствуватъ тѣлото и душата. Възпитанието на тѣлото се нарича физическо, а възпитанието на душата — душевно възпитание. Понятието душа при това е абстракция отъ душевнитѣ явления, което е прието отъ врѣмето на Платона, а особено отъ врѣмето на Канта, да се подраздѣлятъ на три вида: познание, чувства и воля. Ето защо, ще имаме възпитание на познавателнитѣ способности или, както се нарича обикновено за краткостъ, възпитание на ума, възпитание на чувствата и възпитание на волята. Познавателнитѣ способности се възпитаватъ (развиватъ) въ училището чрѣзъ обучението и по този начинъ се даватъ на индивида познания и образование, а грижитъ за чувствата и волята образуватъ въ тѣсенъ смисълъ понятието възпитание и чрѣзъ грижитъ за тѣхъ се сформира характера на човѣка. Сега можемъ да си зададемъ въпроса: вселино ли е обучението и възпитанието, така щото възпитателътъ да може да си направи отъ възпитаника каквото иска човѣкъ, така както грънчаринътъ дава каквато иска форма на глината, отъ която прави сѣдове? Отговоритъ на този въпросъ се раздѣлятъ диаметрално противоположно въ различнитѣ писатели, които сж го изслѣдвали. Джонъ Локъ, а съ него и сенсуалиститѣ казватъ: човѣшкиятъ умъ при раждането на отрочето е *tabula rasa*, т. е. бѣла, ненаписана дъска, на която човѣкъ може да напише каквото иска, т. е. да даде на отрочето, каквото иска възпитание и да образува каквото иска човѣкъ. Идеалиститѣ на чело съ Платона приематъ, че идентѣ сж вродени въ човѣшката душа, а сѣтивата само ни подсѣщатъ и ги прѣдизвикватъ. Споредъ тѣхъ обучението и възпитанието ще иматъ за цѣлъ да създадатъ привычка за самонаблюдение и размишление. Сократъ е казвалъ, че съ поучението си на младежта е изпълнявалъ занятието на майка си, която била акушерка. Еволюциониститѣ, обратно, заематъ срѣдната между тѣзи двѣ крайности и казватъ, че човѣкъ не се ражда съвършенъ, но има способностъ за усъвършенствуване. Придобитиятъ опитъ и познанията отъ миналитѣ поколѣния не сж изгубени, а тѣ сж капитализирани за наслѣдницитѣ, които започватъ да се ползватъ отъ тѣхъ още съ раждането си и натрупватъ нови богатства, които ще ги оставятъ за идещитѣ поколѣния. Така щото добротата и лошевината, добродѣлитѣ и пороцитѣ, способността и бездарността не сж само слѣдствие на лошото или недостатъчно възпитание, а на наслѣдството, което е оставено на човѣка непосредствено отъ неговитѣ родители или пъкъ посрѣдствено чрѣзъ атавизма отъ негови дѣди или прѣдѣди.

Като е тъй, ние не трѣбва да очакваме, щото въ училището да не се случватъ нежелателни инциденти при безраз-

борното групиране на учениците и слабия надзор надъ тѣхъ. Но подобни инциденти сж грозни прояви въ училищния животъ. И безъ тѣхъ не всичко върви като по медъ и масло. Отколѣ се слушаха гласове, че училището убива дѣцата и младежта физически, че трѣбва да се взематъ мърки, ако не искаме да имаме хилаво и изродено потомство. Като отгласъ на тѣзи вопли сж застѣпването на гимнастиката по-добрѣ въ училищата и унищожението на изпититѣ. Но не само физическото възпитание не отива добрѣ. Сжщо — умственото и нравственото възпитание не само, че не вървятъ по-добрѣ, но започнаха и да регресиратъ, споредъ обикновеното мнѣние. Само по естетичното възпитание, може да се каже, че се направи крачка напредъ, което по-прѣди бѣ съвсѣмъ занемарено въ нѣкои отрасли.

Прѣди всичко въ нашитѣ училища се изучаватъ много прѣдмети, ала основно не се усвоява почти никой. Учатъ се езици така, щото слѣдъ многогодишенъ трудъ да изглежда, че абитуриентътъ не владѣе елементарни познания отъ прѣдмета. Сжщото е почти и по другитѣ прѣдмети. Това се изтъквало и въ печата отъ г. г. министерскитѣ пратеници. Но това, което е неочаквано и което поразява е, че учениците като че ли систематически сж водени, щото да изгубятъ всѣкаквъ здравъ смисълъ и самостоятелно мислене. Коя е причината на подобенъ неочакванъ и крайно нежелателенъ резултатъ при интелектуалното възпитание на младежта? Какви мърки трѣбва да се взематъ при обучението, щото да се отмахне тази аномалия? Тѣзи сж важни въпроси, чиито отговори трѣбва да се взематъ подъ сериозно внимание, ако не искаме да имаме само училища, а да сме лишени отъ образовани и учени граждани.

Учебнитѣ прѣдмети въ училищата се изучаватъ съ двойка цѣль: 1) понеже развиватъ душевнитѣ, а особено умственитѣ способности на младежитѣ и 2) понеже сж необходими познанията, които се получаватъ по тѣхъ за практическия животъ. Отъ тука излиза, че не всички учебни прѣдмети иматъ еднаква стойностъ. Ако материалътъ на единъ учебенъ прѣдметъ има практическо приложение въ живота и сжщевременно обладава свойство да развива и усъвършенствува умственитѣ, нравственитѣ и естетични способности, той е прѣдпочителенъ прѣдъ другъ учебенъ прѣдметъ, който не притежава въ достатъчно количество тѣзи качества, или пъкъ притежава само нѣкои отъ тѣхъ. Така сжщо всѣко обучение трѣбва да бжде възпитателно, т. е. чрѣзъ изучаването на учебния материалъ не само да се развива интелекта, а да облагородява характера и да се придобива навикъ за приложение на знанията на практика. На това трѣбва да се обръща особено внимание. Ето що казва по този въпросъ В. Райнъ: „Възпитанието на

волята трѣбва да бжде главната цѣль на училището; възпитанието на чувствата и ума е само помощно сръдство за постигане главната цѣль.“ Ала, ако възпитанието въ тѣсенъ смисълъ на думата е най-важно, затова пъкъ то е най-трудно за постигане. Професоръ К. Ярошъ въ съчинението си: „Вопросы современной морали,“ казва: „Като се стрѣмимъ къмъ извѣстна цѣль, трѣбва да знаемъ сръдствата и да имаме орждията за постигането на тази цѣль. Като желаемъ да влияемъ на хората, трѣбва да си обяснимъ, да възбудимъ въ себе и да възпитае тѣзи сили и свойства, съ които се осществява такава влияние.“

Възпитанието току-тъй не се поддава. За него се изискватъ много повече и по-съчетани благоприятни условия, отколкото за образованието. Ала трудността на една благородна работа никакъ не трѣбва да обезсърчава нейнитѣ идейни работници; само че работата въ това направление трѣбва да бжде систематична и планомерна. Прѣди да започне възпитателната дѣйность, възпитателътъ трѣбва да си даде отчетъ, какво нѣщо е възпитание, кои сж неговитѣ фактори и какви сж точнитѣ отношения между тѣхъ. „Опрѣдѣлението на точнитѣ отношения на интелектуалната култура къмъ нравствената,“ казва Джемсъ Сели въ съчинението си „Основни начала на психологията,“ „прѣдставя задача, надъ която сж се замисляли хората отъ врѣмето на Сократа. Отъ една страна, развитието на интелекта е сжществено важно за развитието на ясното и тънко отличаваще нравствнно чувство; отъ друга страна, може умътъ да се упражнява въ обръщания съ формални подраздѣления на нравствеността и въ сжщото врѣме да не прѣдизвика нравственото чувство въ пълна жизнена дѣйность.“

Училищната дисциплина принадлежи изцѣло на училището, образованието — сжщо въ по-големата си часть, а възпитанието — въ по-незначителна часть, защото онова, което гради училището по това направление, често се събаря отъ немилостивата ржка на множество съзнателни и несъзнателни фактори.

Въ днешно врѣме училището се обвинява, както се каза, не само че не възпитава или слабо възпитава, а сжщото се обвинява още и въ това, че не дава солидни знания, които да послужатъ на ученика въ живота. Училището прѣтрупва ученицитѣ съ умственъ трудъ, прѣуморява ги, а въ замѣна на това ги отпуска съ неимовѣрно слаби познания. *Nihil fit sine causa*, т. е. всѣко явление си има своята причина. Трѣбва да се прѣдположи или че методитѣ сж погрѣшни, или че се иска невъзможното, или че противодѣйстващи сили унищо-

жаватъ усилията, или най-сетнѣ, че има двѣ или сж въ сила и тритѣ посочени алтернативи.

Отъ училището се иска да направи ученицитѣ образовани, вѣжливи и да развие въ тѣхъ съзнание за нравственъ дългъ. Тѣзи задачи то разрешава съ помощта на обучението, наставлението и училищната дисциплина. Училищната дисциплина е въ училището *condicio sine qua non*. Дѣйствително, тя е само срѣдство, а не цѣль сама по себе си, но това срѣдство, именно, създава условия за успѣхъ и нравствено въздѣйствие. Нѣма ли дисциплина въ училището, не се подчиняватъ ли ученицитѣ на установения редъ въ училището и на заповѣдитѣ на учителитѣ си, то всичко е изгубено. Това показва, че училищниятъ организъмъ е боленъ и че трѣбва да се взематъ мѣрки за неговото цѣрене.

Образоването е другата задача на училището, която е цѣль само по себе си, а не срѣдство. То се добива чрѣзъ обучението и самообучението. Послѣдното срѣдство слабо или почти никакъ не се прилага днесъ въ училището и това е една отъ най-главнитѣ причини за незадоволителнитѣ резултати по образованието.

Всѣко обучение трѣбва да бжде възпитателно, т. е. съ образуването на прѣдстави и понятия въ съзнанието на ученика трѣбва да се прѣдизвикватъ потрѣбнитѣ чувства и да се дава потрѣбното направление на волята. За това вече се изисква не само по-тѣмко познаване на човѣшката душа въ-обще и душата на ученика, когото обучаваме въ частностъ, а още и особени художнически похвати; за това се казва, че учителтъ е художникъ, който трѣбва да твори, а не простъ занаятчия, който прилага шаблонно своитѣ познания при възпитанието и обучението, т. е. при граденето на дѣтската душа.

Колкото и да е хубаво нѣщо образованието и знанието, още има по-голъма цѣна възпитанието, както вече се каза. Х. Друмондъ казва: „Любовта трѣбва да прѣдшествува знанието, защото знанието е орждие на любовта и е безполезно, догдѣто тя не е дошла.“ (Х. Друмондъ, „Еволюция и прогресъ на човѣка“).

Нека сега разгледаме, какво знание ни е необходимо и какъ съ знанието ще се въздѣйствува на ума, чувствата и волята.

Non vitae, sed scholae discimus, т. е. не за живота, а за училището учимъ, забѣлзва иронически още Сенека. Училището е създадено поради нуждитѣ на живота и затова то трѣбва да отговаря на тѣзи нужди. А за въ живота сж потрѣбни, както фактически знания, сжщо и развити душевни способности, т. е. интелигентность и характеръ. За да се до-

стигне първата задача (интелигентността) се изискват още отъ училището не само редъ перцепции, но сжщо и концепции. Но тъкно съ нашитѣ ученици, като че ли не само не става второто (схващането) въ достатъченъ размѣръ, ами още и първото. И дѣйствително, да се зубрятъ уроцитѣ още не е знакъ, че се добиватъ перцепции, а толкова по-малко концепции. А зубренето е главното срѣдство при обучението, за-вѣщано отъ миналитѣ поколѣния, както може да се сжди. Този лошъ навикъ е забѣлѣзанъ отколѣ отъ самитѣ ученици и често го именуватъ „кълвене,“ т. е. приемане на душевна храна, която не подхожда на смилателната способностъ на умствената лаборатория. За образованието се изискватъ редъ фактически свѣдѣния и обобщения, а сжщо навикъ за търсене на истината и любовъ къмъ нея. Това се достига чрѣзъ учебнитѣ прѣдмети, ала при пълно съблюденіе на психологическитѣ закони и индивидуалността на ученика. Освѣнъ фактичнитѣ познания се изисква извѣстно изоструване на ума, на познавателнитѣ способности, а сжщо възбуждане на подходящи и жслаеми чувства и дѣйностъ. Въобще винаги е прѣдпочително обучението и възпитанието да бждатъ активни, а не пасивни. Активното обучение възбужда сжщински интересъ къмъ нѣщата и създава граждани съ инициатива.

Биха могли да се прокаратъ казанитѣ принципи, а сжщо и другитѣ, които ще се посочатъ на мѣстото имъ, ако се взематъ нѣкои съотвѣтни мѣрки.

1) Вмѣсто сегашното дѣление училищата на основни, срѣдни и висши, по-добрѣ е да стане това дѣление четворно: основни, прогимназии, гимназии и университетъ. Всѣко училище да е отъ по четири години; така щото цѣлиятъ курсъ на учението ще трае 16 години. На 22 годишна възраст младежтъ ще може да свърши университета. Курсътъ на сегашното срѣдно училище по този начинъ се продължава съ една година, но съ това нѣма ученицитѣ да губятъ, понеже сега рѣдкостъ е нѣкой гимназиаленъ ученикъ да не повтаря поне единъ класъ отъ гимназията или поне да не заслужава да повтаря. Освѣнъ това управлението и персональтъ на прогимназиитѣ и гимназиитѣ трѣбва да се отдѣлятъ. Това трѣбва да стане по слѣднитѣ съображения: а) Да се намали количеството на ученицитѣ и учителскитѣ персоналъ въ едно и сжщо заведение, съ което ще могатъ членоветѣ му да се опознаятъ по-добрѣ и учителитѣ да влияятъ по-ефикасно надъ възпитаницитѣ си. б) Защото възрѣстътъ на ученицитѣ отъ долнитѣ класове не отговаря на възрѣстътъ на ученицитѣ отъ горнитѣ класове, а особено на ученици отъ I класъ съ ученици отъ VII класъ. в) Методитѣ и приемотъ при прѣподаването и възпитанието значително се различаватъ за учени-

цитѣ отъ долнитѣ и горнитѣ класове, та за това трѣбва да си иматъ отдѣленъ учителски персоналъ. г) Въ долнитѣ класове трѣбва да се въведе класната система, та ще бжде невъзможно едни и сѣщи лица да прѣподаватъ въ долнитѣ и горнитѣ класове. д) Учителитѣ въ долнитѣ класове могатъ и трѣбва да взематъ повече учебни часове, та да бждатъ повече врѣме между ученицитѣ си и да могатъ да въздѣйствуватъ по този начинъ по-добрѣ. е) Единъ учителъ ще може да прѣкара четирегодишенъ курсъ все съ сѣщитѣ ученици и не ще се отдалечи слѣдъ това нѣколко години отъ долнитѣ класове, за да се почувствува отподирѣ тамъ като въ чужда срѣда. ж) Прогимназията трѣбва да дава закрѣглено образование, както е и въ другитѣ училища. Тази концентрация, която сѣществува между долнитѣ и горнитѣ класове, служи като прѣходна чакъ до университета, та като че ли не се отдава нужното самостоятелно значение на прогимназията и гимназията, което е нежелателно. Най-подирѣ, общо казано, колкото повече е упростотворена работата въ училището, толкова повече ще има успѣхъ и по-добра дисциплина. — Диференцияцията е бѣлѣгъ на усъвършенствуване.

2) Дѣтската природа е впечатлителна. Тя изисква разнообразие. Каквото научи момчето, това помни старецътъ. Ето защо, трѣбва да се бърза, за да се дадатъ знания на дѣтето, които ще образуватъ ума, облагородятъ характера и послужатъ за прѣзъ цѣлия животъ. За да има успѣхъ „възпитателътъ е длъженъ отъ самото начало да се старее,“ казва Сели „щото да възбуди въ ученика любовъ къмъ знанието заради знанието и желанието да достигне истината.“ Главната цѣль на обучението въ училището трѣбва да бжде: а) да се образуватъ вѣрни, ясни и точни понятия за нѣщата и тѣхнитѣ отношения и б) да се опрѣдѣлятъ постоянни и цѣлесъобразни отношения на ученицитѣ къмъ нѣщата. Първото създава образованието, а второто — възпитанието. Ала не трѣбва да мислимъ, че ще достигнемъ цѣльта само съ систематични и постоянни анализи. Г-нъ Ю. Трифоновъ въ ноемврийската книжка на „училищенъ прѣгледъ“ отъ 1898 г. въ статията: „Старобългарски езикъ въ срѣднитѣ ни училища“ казва: „Отъ III отдѣление до VII класъ ние все анализираме и класифицираме, безъ да гледаме, дали ученицитѣ владѣятъ практически анализирания материалъ.“ Да, не анализъ, а синтезъ ни трѣбва. Той обогатява човѣшкия умъ съ нови знания, съгрѣва човѣшката душа и направлява волята въ дѣйностъ. — Е. Askermann казва: „Постоянното прѣработване на несъвършенитѣ понятия въ съвършени е много важно, защото отъ качеството и количеството на понятията зависи и степенъта на образованието.“ Тѣзи понятия трѣбва да бж-

дать закржглени и всестранни. Ние трѣбва да прѣработваме понятията на ученицитѣ, като възбуждаме съответнитѣ впечатления и имъ обръщаме вниманието на важнитѣ бѣлѣзи и всестранни отношения. „Развитието на интелектуалното чувство, казва Сели, може да се прослѣди въ двѣ направления: а) въ усиление на интереса къмъ извѣстни, опрѣдѣлени отдѣли на знанието, напр., естественитѣ науки, къмъ езици, и б) въ разширение въобще на интелектуалния интересъ, въ развитие на обща безпристрастна любознателность. Тѣзи двѣ направления на интелектуалното развитие до извѣстна степенъ се различаватъ помежду си и даже сж противоположни едно на друго. Вдѣлбването въ специални отрасли на изслѣждане е гибелно за общия духъ на любознателността.“ Именно, въ прогимназията трѣбва да се разшири въобще този интелектуаленъ интересъ и любознателность, а въ гимназията вече може да се започне и усвояване на систематични познания, които да послужатъ за основи на специализацията въ университета.

Знайно е, че механическата паметъ е най-силна къмъ дванадесетгодишната възраст. Езицитѣ, които сж толкова нуждни за прѣзъ цѣлия животъ, могатъ да се изучаватъ лесно и както трѣбва само въ най-нѣжната възраст. Ученикътъ, който прѣмине прѣзъ прогимназия, непрѣменно трѣбва да изучи поне единъ чуждъ езикъ. Ето що казва Брюиеръ за това, когото цитира и Локъ: „Изучването на езицитѣ никога не е излишно за дѣцата. Тѣ сж полезни за хората отъ всички съловия; тѣ имъ откриватъ еднакво входа и къмъ най-добритѣ и къмъ най-полезнитѣ и приятни познания. Ако се отложи това уморително изучване за малко по-напрѣднала възраст, младежитѣ или не ще иматъ достатъчна рѣшителность да се посветятъ на тѣхъ по собственъ изборъ, или пъкъ ще имъ липсва постоянство, за да го продължаватъ. Ако ли пъкъ нѣкой бжде надаренъ съ постоянство, това нѣма да мине безъ неудобството да употребява за изучване на езици онова врѣме, което е назначено за други занятия, и да се ограничи съ изучване на думи прѣзъ оная възраст отъ живота си, която изисква да се върви по-надалече и да се върши работа. Въ всѣки случай, то е губене на най-хубавитѣ и прѣкрасни години на живота. Широката основа на езикознанието може да се положи добръ, само когато всѣко нѣщо оставя лесно и дълбоко впечатление въ ума; когато паметъта е прѣсна, бърза и дѣйна, когато умътъ и сърдцето сж свободни още отъ грижи, страсти и желанія и когато ония, отъ които дѣтето зависи, иматъ още достатъчно авторитетъ върху му, за да подържатъ въ него дълго и непрѣкжснато прилежание. Азъ съмъ убѣденъ, че малкото число

истинно образовани хора, наредъ съ такова множество повърхностни, се дължи на прѣнебрѣване това правило.“ За такъвъ е най-подходящъ, безъ съмнѣние, французски езикъ. Затова така трѣбва да се постави изучаването на този езикъ, щото напълно да го владѣятъ устно и писмено свършившиятъ прогимназия. Джонъ Локъ въ своето съчинение „Мисли върху възпитанието“ казва: „Ако граматиката на единъ езикъ трѣбва да бжде изучавана, то нея трѣбва да изучи оня, който вече говори на тоя езикъ.“ Значи, трѣбва да се постави прѣди всичко говорното изучаване на този езикъ въ I и II класъ, а въ III и IV класъ на прогимназията вече ученицитъ да го изучаватъ и писмено. Добрѣ ще бжде, ако се опрѣдѣлятъ за тази цѣль ежедневно по два часа слѣдобѣдни занятия. При това ученицитъ отъ прогимназиитъ да се допускатъ въ гимназия само слѣдъ като докажатъ, че владѣятъ добрѣ френски, чрѣзъ *colloquium*.

Азъ нѣма тукъ да показвамъ подробно, каква трѣбва да бжде програмата въ прогимназията и гимназията (въ излагането на тѣзи мисли азъ имамъ главно прѣдъ видъ тѣзи учебни заведения), защото не пиша нито програма, нито правилници за училищата, а просто показватъ насокитъ, по които би трѣбвало да се трѣгне при обучението и възпитанието. Слѣдъ езицитъ (български и френски, а слѣдъ врѣме не ще бжде злѣ да се постави английски и нѣмски) въ прогимназията трѣбва да се застѣпи най-много родинознанието (не да се ограничава само въ прѣдѣлитъ на свободна България) и всеобща география. Географията днесъ е много слабо застѣпена въ гимназията, а тя е единъ прѣдметъ, който заслужава по-сериозно внимание поради педагогични и практични съображения. Педагогичното е, че не трѣбва да се изучава историята на една страна прѣди да се иматъ нужнитъ понятия за самата страна въобще и въ днешно врѣме частно. А колкото за практическата частъ не трѣбва и да става дума, защото въ вѣковетъ на оживенитъ международни сношения и търговия всѣки разбира ползата и нуждата отъ знанието на странитъ и народитъ, които ги обитаватъ и произведенията, които даватъ. Освѣнъ това, географията може да послужи като прѣкрасенъ центъръ за концентриране на много знания. Въ прогимназията не трѣбва да се даватъ распокжсани знания, както става съ специалнитъ прѣдмѣти, а общи и живи картини. Географията е, както се каза, подходяещъ прѣдметъ за това. Всеобща история и естествена история (зоология, ботаника и минералогия) нѣма нужда да личатъ като отдѣлни прѣдмети въ прогимназията. Най-необходимитъ свѣдѣния по тѣзи прѣдмети могатъ да се даватъ при прѣподаване география.

Голѣма е празнотата въ нашитѣ прогимназии отъ липсата на правоучение. Главната цѣль на възпитанието е да направи ученицитѣ нравствени, да имъ вдѣхне любовъ и съзнание за изпълнение на тѣхнитѣ длѣжности. А, въ замѣна на това, въпросътъ е изоставенъ на произвола. На класния учителъ главно се вмѣнява въ обязаность да морализира (възпита) ученицитѣ. Но какъ и кога ще стане това, когато обикновено класнитѣ наставници иматъ отъ 2 до 4 часа седмично, и то не да имъ говорятъ за моралъ, а да свършатъ учебенъ материалъ, който твърдѣ слаба връзка има съ човѣшкото поведение въобще и частно на ученицитѣ? Тогава остава да се говори по длѣжноститѣ на ученицитѣ или твърдѣ на кратко (обикновено първия часть отъ учебната година) или пъкъ при извършване на нѣкоя простѣпка или прѣстѣпление. Ала желателно е да се прѣдвардватъ простѣпките и прѣстѣпленията, а не да се разгледватъ само слѣдъ като сж извършени. При това има тукъ още двѣ лоши страни: а) въпросътъ поради липса на врѣме и импровизация обикновено се разгледва много кратко и може би едностранчиво и б) таково разгледване на въпроса често пѣти докарва обратни резултати на очакванитѣ. Често пѣти, отъ една страна, учительтъ подъ впечатлението на простѣпката или прѣстѣплението отива въ крайность при оцѣнката на извършеното, отъ друга страна, ученикътъ, който извършилъ прѣстѣплението, се чувствува униженъ и убиденъ поради лошото мнѣние, което се съставя за него, та вмѣсто възпитание и развитие въ него (или въ тѣхъ) чувство на дългъ се развиватъ неестествени или антисоциални чувства, както би казалъ Шафтсбъри, именно: омраза, ненавистъ, злоба и др. Ето защо, длѣжноститѣ си ученицитѣ трѣбва да ги изучаватъ въ отдѣлни часове, а отъ умѣнето на учителя зависи, до колко ще могатъ тѣ да станатъ кръвъ и плътъ отъ кръвта и плътта на ученицитѣ. Въ правоучението трѣбва да се изучаватъ не само длѣжноститѣ лични, сѣмейни, отечествени и общечовѣшки, а още и училищни. Не по-малко внимание трѣбва да се обръща на послѣднитѣ длѣжности, за да не става често нужда да се наказватъ ученицитѣ, а заедно съ тѣхъ и родителитѣ. Съ правоучението въ прогимназията би се изучавало гражданско учение. А защо да не се изучаватъ въ гимназията правнитѣ науки въ по-съкратенъ видъ, както се изучава всеобщата история? Нима правнитѣ науки нѣматъ практично приложение въ живота. Нима тѣ нѣматъ общеобразователенъ характеръ или пъкъ сж по-трудни за усвояване, отколкото други дисциплини, които сж застѣпени въ гимназията? — Нито едното, нито другото, нито третото. Затова отъ голѣма полза ще бѣде, ако се застѣпи юриспруденцията еднакво съ всеобщата история. Освѣнъ това на по-труднитѣ прѣдмети трѣбва

да се даде достатъчно време, за да могат ученицитѣ да извлѣкатъ нуждната полза. Поради това часоветѣ по философия трѣбва да се увеличатъ и въобще най-рационално ще бжде да нѣма учебни прѣдмети застъпени само съ по единъ часъ седмично.

3) Голѣмата прѣчка за дѣйствителния успѣхъ въ училището сж учебниците. Учителътъ винаги е въ зависимостъ отъ тѣхъ и прѣдставятъ голѣма спѣнка за правилния интелектуаленъ развой на ученицитѣ. Учебниците ограничаватъ свободата и разбирането на учителя за развитие и разработване на учебния материалъ; а често пжти учителитѣ се приучватъ на безгрижностъ по работата и ставатъ педанти, като се придържатъ строго по учебника, изучватъ го дума по дума и непрѣменно изискватъ това и отъ ученицитѣ. Ето какво казва Джемсъ Сели за това: „Този способъ на учене (заучване на изустъ) е придруженъ съ очевидна опасностъ; той се стреми да привие на ученика механическата привичка не да асоциира идеитѣ, а само думитѣ. Съ други думи, душата на ученика се ползува отъ реда на думитѣ не само като подпора, но и като замѣна на послѣдователността на идеитѣ. Такъвъ папагалски начинъ на запомване се отличава съ крайно прѣдателски свойства: на ученика изглежда, че той съ него се избавя, — а учителътъ несъмнѣно се избавя, — отъ голѣма частъ на труда. Паметътъ за думи е много силна у дѣцата; затова тѣ сж наклонни да злоупотрѣбаватъ съ нея; а за учителя, очевидно е много по-просто да се убѣди въ това, запомнило ли е дѣтето външната форма (поредъка на думитѣ), нежели въ това — усвоилъ ли той сжщността на идеитѣ. По тая и други причини, продължава Сели, каквито сж: голѣмата цѣнность, която придавали на паметътъ за думи въ тѣзи врѣмена, когато книгитѣ били рѣдки и др. такива, старата метода на прѣподаване се отличавала съ прѣобладаване на чисто словесенъ елементъ. И най-новата възпитателна реформа е насочена, прѣди всичко, на това, щото да замѣни простото запомване на думитѣ съ сжщинското знание на прѣдмета.“

4) Съ отстранението на учебниците не трѣбва да се ограничи умственото развитие на ученицитѣ само съ разказитѣ на прѣподавателитѣ. Вмѣсто съ учебници могатъ ученицитѣ отъ гимназиитѣ да си служатъ, покрай бѣлѣжкитѣ, които биха схващали въ класъ, още съ ръководства и други научни книги по прѣдметитѣ. Това ни навежда на мисълта за уреждане на библиотеки въ гимназиитѣ, гдѣто ученицитѣ слѣдъ обѣдъ да бждатъ свободни за самостоятеленъ трудъ и упражнения. Въ всѣка гимназия трѣбва да има: а) Широка, добръ наредена и украсена зала за библиотека и читалня.

б) Специаленъ чиновникъ, който да държи ежедневно библиотеката и читалната отворени и да дава книги за ползуване въ библиотеката и въ кжщи. в) Библиотеката да бжде снабдена съ най-важнитѣ и капитални съчинения по науката, литературата и философията на френски, руски и български езици. Четенето и самостоятелната работа въобще заслужаватъ много по-голъмо внимание, отколкото се обръщало до сега на тѣхъ. Ето що казва за четенето Джонъ Вилиамъ Дреперъ въ своето съчинение: „История на умственото развитие въ Европа“: „Методътъ за придобиване на знания посрѣдствомъ четене ако и да има свои недостатъци, то при това той прѣдставя и особени ползи; макаръ печатътъ да е нѣмъ и да е лишенъ отъ сценичностъ, при все това — забѣлжително противорѣчие — той диша съ могъщо краснорѣчие, което заставя сърдцето да трепери, или да прѣдизвиква червенина отъ срамъ. Силата за убѣждаване не принадлежи само на устната рѣчь. Силата често мълчи. Богъ никога не говори.

„Има още едно условие, продължава Дреперъ, което дава голъмо прѣимущество на четенето прѣдъ слушането. Каква голъма разлика има въ това, сами ли ние извършваме нѣкоя работа, или другъ я върши за насъ. Въ първия случай възбудениятъ интересъ е несравнено по-голъмъ, изслѣдването по-точно, запознаването съ прѣдмета по-пълно. Слушането е пасивно състояние на ума, четенето — активно. А послѣдното е несравнено по-благородно.“ При четенето се създаватъ условия за по-голъма активностъ на ученика. А активното възпитание е за прѣдпочитане, както вече казахме. Освѣнъ това съ четенето прѣдметитѣ се освѣтляватъ все-странно, защото четецътъ може да събере всевъзможнитѣ мнѣния и гледни точки, които се казали по прѣдмета. „Колкото по-многостранно и по-ясно е съединението на една прѣдстава съ друга, казва Елзенхансъ, толкози по-лесно можемъ да си го припомнимъ.“ Хербертъ Спенсеръ казва, че всѣка частица знание, която ученикътъ придобива самичкъ, всѣка задача, която си разрѣши самъ, става много по-лесно негова собственостъ, отколкото би могло иначе. Неизмѣримо по-голъма ще бжде ползата, ученицитѣ отъ гимназията ако четатъ съчинения по науката, отколкото да зубрятъ разни, обикновено сухи и безинтересни учебници. Чрѣзъ това ще се подготвятъ несравнено по-добрѣ и ще придобиятъ навикъ да продължаватъ умственитѣ си занятия и задъ стѣнитѣ на гимназията; ще иматъ по-пълненъ и правиленъ миросгледъ; и ще се явяватъ подготвени, за да студиратъ въ университета. „Привичката се развива, казва Дреперъ, по-лесно въ ранния, пластическия периодъ на живота, отколкото по-късно. Въ по-подирнитѣ години е нужденъ по-продължителенъ процесъ

на приобрѣтения и по-голъмо количество повторения за това, щото да се установи дѣйността въ опрѣдѣлено направление.“ При това не трѣбва да се страхуваме, че ученицитѣ не ще могатъ да усвояватъ четеното; стига то да бѣде планомѣрно и споредъ възрѣстѣта на ученицитѣ. Джемсъ Сели казва: „Умѣреното количество трудности и задрѣжки само възбужда интелектуалнитѣ сили до висше напрежение и чрѣзъ това усилва наслаждението.“ Четенето възбужда интересъ, който е много потрѣбенъ за успѣха на всѣка работа, защото пасивното възприемане, казва сѣщиятъ Сели, на новото знание, даже ако сѣ му прѣдшествували страдания отъ незнание или недоумение, дава малко наслаждения въ сравнение съ активното, самостоятелното търсене на знанията.“

5) Нѣколкогодишната практика въ нашитѣ срѣдни училища напълно показва, че докато се избѣгваше една крайность, се отиде въ противоположна. Изпититѣ прѣтрупваха ученицитѣ съ работа и ги караха да зубрятъ уроцитѣ си, за да могатъ да отговарятъ на изпита. Злото се намали отчасти съ отмахване на изпититѣ само въ първата точка, — защото зубренето съ това не се отмахна, — а се явиха други лоши сетини: а) повечето ученици взеха да си правятъ смѣтки и да не бждатъ редовни въ занятията и б) когато тѣзи смѣтки имъ се развалятъ, започватъ (и то не сѣ рѣдки случаи) да се озлобяватъ на учителитѣ. Съ отмахването на изпититѣ не само че се намалява успѣха, а се нарушава дисциплината и се развалятъ характеритѣ на ученицитѣ. Училището не бива и не трѣбва да бѣде мѣсто за разтакане и убиване на врѣмето, защото въ противенъ случай, то ще даде горчиви плодове, вмѣсто да достигне цѣльта си. Такива ученици, които не се приучватъ на трудъ въ училището, а усвояватъ лоши наклонности и привычки, ще бждатъ тежко брѣме и на обществото и не ще бждатъ полезни за никого, а само врѣдни. „Людето, които сѣ имали случай да наблюдаватъ тѣлпата, казва Ярошъ, която се втурва въ вратата на учебнитѣ заведения, не могатъ да откажатъ това, че движашъ стимулъ тука често служи не „любовѣта къмъ науката“, а неудържимиятъ стремежъ да се улови привилигировано положение, да се изтрѣгне щастливо жребие въ лотарията на обществената „раздѣла на труда“ и да се прѣмине линията, която отдѣля „господарски“ класъ отъ прѣзираемитѣ маси, людето на материалния трудъ.“ Мнозина твърдѣ много сантименталничатъ при възпитанието и смѣсватъ чиститѣ желания съ дѣйствителността. Мислятъ такива, че достатъчно е да има добри намѣрения и работата при възпитанието ще върви добрѣ. Това ще рѣче да се гледа шаблонно и безобзирно къмъ съвкупността на условия и обстоятелства, въ

които се намира дѣлото. Мислятъ такивато людие, че учителътъ (учителъ много пѣти на 9 — 10 класа съ по 40 — 50 ученика) стига да покаже правия пѣтъ и всички ще трѣгнатъ по него; щомъ не вървятъ учащитѣ се по правия пѣтъ то е кривъ водачътъ, който не ги повелѣ тамъ. Съ това азъ не искамъ да кажа, че педагогията е на голѣма почетъ между всичкото наше учителство. Напротивъ, и сега се намиратъ учители, които не се спиратъ даже въ учителски общества да изказватъ своето пълнѣйше прѣзрѣние къмъ това изкуство. Трѣбва да се има винаги прѣдъ видъ възможното и невъзможното при дадени условия и невъзможното да се прави възможно отъ когото зависи, доколкото позволява природата и се знае изкуството, като се измѣняватъ самитѣ условия. „Насладата отъ изучаването на каквото и да било, казва Сели, и отъ разширяването обема на знанието се явява като резултатъ отъ продължителния процесъ на развитието. Любовта къмъ истината заради истината, доброволниятъ трудъ, за да се прѣслѣдва въ всички направления (истината), е рѣдкъ даръ даже у възрастнитѣ.“ Трѣбва да имаме прѣдъ видъ това, когато освобождаваме ученицитѣ отъ изпити. Ние ги освобождаваме отъ трудъ, ала заедно съ това ги освобождаваме и отъ учене, но животътъ нищо не дава на човѣка безъ трудъ (*nihil sine labore vita dat hominibus*).

6) Когато има годишни изпити и добръ наредени библиотеки за гимназиитѣ, не само е неумѣстно, но даже много врѣдно да се изпитватъ ученицитѣ за бѣлѣжки въ класъ. Трѣбва да се откажемъ отъ традицията, щото да се изпитватъ ученицитѣ първо на зададения урокъ отъ миналия часъ и то главно за бѣлѣжки, а слѣдъ това да се разказва новъ урокъ. По тоя начинъ вниманието на ученицитѣ се разпокръсва. Учителътъ разказва урока или изпитва, а ученикътъ, който мисли, че ще бѣде изпитанъ на слѣдния часъ, тогава намѣрилъ врѣме крадишкомъ да са готви нуждния урокъ. И това не е рѣдко явление, защото ученикътъ мисли повече за онова, което има непосредствено влияние върху неговата сѣдба. Но не е само въ това злото. Още по-голѣмо зло е, че ученицитѣ въ кѣщи зубрятъ — не изучаватъ наукитѣ, а заучватъ учебницитѣ. Врѣдата отъ това азъ посочихъ погорѣ съ цитираниятъ думи на Джемсъ Сели. Сега ще изложа мнѣнието на Джона Лока за изучаването чужди думи, както става съ учебницитѣ: „Чувамъ да казватъ, казва Локъ, че дѣцата трѣбва да се каратъ да учатъ наизустъ, за да упражняватъ и развиватъ паметта си. Щѣше да бѣде много добръ, ако въ това мнѣние имаше толкова разумна основателностъ, колкото има и необмислена увѣреностъ и да бѣдеше тази практика оправдана съ внимателни наблюдения, откол-

кото съ традиция. Очевидно е, че силата на паметта се дължи повече на единъ щастливъ организъмъ, отколкото на успѣхъ, придобитъ отъ навикъ и упражнение. Истина е, че умътъ е способенъ да задържи ония нѣща, върху които е насочилъ вниманието си, и че, за да не ги остави да се изплъзнатъ, трѣбва да се отпечатватъ често и повторно въ паметта съ чести размишления; но това става винаги съразмѣрно съ естествената сила на паметта. Ако съ подобни упражнения можехме да усилимъ паметта си и да успѣемъ въвършенствуваме способноститѣ си, то актьоритѣ щѣха да иматъ най-добрата паметъ и да съставляватъ най-доброто общество. Опитътъ обаче доказва, че постоянното изучаване отъ тѣхна страна разни роли ни най-малко не имъ помага да помнятъ всичко друго по-силно, и способноститѣ имъ никакъ не се усилятъ отъ тази практика. — Паметта е толкова необходима въ всичкитѣ обстоятелства на живота и безъ нея толкова малко може да се направи, щото нѣма защо да се боимъ, че тя ще отслабне и ще затѣпне отъ липса на упражнение, ако упражнението бѣше наистина изискуемото се за нейната сила условие.“ Учителътъ трѣбва да разказва първата половина на часа, а втората — да изпитва ученицитѣ върху сжщото. Всѣки часъ да обхваща нова тема, която, разбира се, ще се свързва съ изучения материалъ. *Repetitio est mater studiorum* (повторението създава наукитѣ) е добро правило, ала много пжти лошо се прилага. Винаги въ работата на ученицитѣ трѣбва да има нѣщо ново и нѣщо познато, за да се явява интересъ. И това свързване трѣбва да се прави отъ учителя и ученицитѣ — споредъ прѣдмета и случая. Наистина, има другъ начинъ на обучение, нареченъ у насъ отъ нѣкои американски методъ. Той се състои въ това: учителятъ задава на ученицитѣ по учебника урокъ, тѣ го приготвяватъ сами и послѣ учителятъ проверява въ класъ до колко сж го усвоили. Този начинъ на обучение е компрометиранъ у насъ, защото обикновено го практикуватъ немарливи учители. Този не е по лошъ отъ другия — когото обикновено практикуваме — и има при това прѣдимство, че не разкъсва часа на двѣ и се има възможность да се изпитватъ почесто ученицитѣ, ала врѣмето е малко, ученицитѣ трѣбва да придобиятъ повече знания, затова трѣбва учителятъ да разказва и ученицитѣ да иматъ възможность по-скоро да прѣкаратъ прѣзъ ума си идентѣ, които би ги усвоявали сами отъ учебницитѣ. — Самостоятелна пѣкъ работа за ученицитѣ ще се намѣри въ четенето, което ще се заключава не върху страницитѣ на краткитѣ учебници, а въ повече съчинения на видни учени мжже.

Езицитѣ особено трѣбва да се изучаватъ старателно, както казахъ, въ младенческата възраст. Разбира се, че на-

стояването върху безрезультатнитъ методи е абсурдъ. Езикътъ се учи чрѣзъ слухъ, а не — зрѣние. Трѣбва ученикътъ първо да го изучи чрѣзъ слухъ (пъкъ и отъ какъвто типъ и да бжде: оптиченъ, акустиченъ, моторенъ, или смѣсенъ), а слѣдъ това да започне да учи неговитѣ букви и граматика. По старитѣ езици учителътъ трѣбва да обяснява и чете първата половина отъ часа, а втората — ученицитѣ да повтарятъ сжщото. Уроцитѣ да се свързватъ до колкото е възможно, но не да се повтарятъ. По този начинъ ще се вземе 10—20 пжти повече материалъ прѣзъ годината, отколкото се взема обикновено сега. Подробнитѣ обяснения не само че не улесняватъ ученицитѣ, а ги спъватъ и губятъ врѣмето имъ. Брюеръ казва: „Изучването на оригиналния текстъ е най-много за прѣпорѣчване: той е най-кжсиятъ, най-врѣниятъ и най-приятниятъ способъ за учене. Черпете отъ главата на източника и не взимайте отъ втора ржка. Не оставяйте никога на страна произведенията на великитѣ писатели; работете надъ тѣхъ, запечатвайте ги въ ума си и цитирайте ги при всѣкой удобенъ случай; постарайте се да ги разберете съвършено въ всичкия имъ обемъ и подробности и въ всичкитѣ имъ обстоятелства. Запознавайте се напълно съ принципитѣ на оригиналнитѣ автори. Приведете ги въ взаимна връзка и направете си сами заключенията. Така сж правила първитѣ коментатори и вие трѣбва да правите сжщото. Не се задоволявайте съ ония заети отъ другадѣ коментарии, нито се ржководете отъ тѣхнитѣ възгледи, освѣнъ когато вашитѣ не сж достатъчни да ви освѣтлятъ. Тѣхнитѣ тълкувания не сж ваши и лесно могатъ да ви измѣнятъ. Напротивъ, вашитѣ собствени наблюдения сж произведение на вашия собственъ умъ, въ който тѣ постоянно ще се намиратъ и ще сж готови при всѣкой случай на обсжждане, разговоръ или споръ. Не се лишавайте отъ удоволствието да видите, че при четеното на оригиналитѣ нищо не може да ви спре, освѣнъ непрѣодолими мжчнотии, които сж необходими и прѣдъ които се спиратъ и нищо не могатъ да кажатъ самитѣ коментатори и схоласти, — тѣзи толкова плодови тълкуватели на други мѣста, които изнасятъ на свѣта своята дълбока ученостъ и я изливатъ върху ясни и лесни отъ само себе си откъслечи и сж твърдѣ щедри на думи и трудъ, тамъ гдѣто нѣма никаква нужда отъ това. Убѣдете се напълно, като наредите по този начинъ заниманията си, че само човѣшката лѣнностъ насярдчава педантитѣ да натрупватъ, а не да обогатяватъ библиотекитѣ и да заравятъ оригиналнитѣ текстове подъ купича отъ бѣлѣжки и коментарии, и ще видите, че лѣнността е работила противъ себе си и противъ собственитѣ си интереси, като е умножила четенето, изслѣдванията и труда, който е искала да избѣгне.“

7) Срочнитѣ бѣлѣжки и съобщаването на слабитѣ и срѣднитѣ отъ тѣхъ на ученицитѣ принасятъ голѣма врѣда, а ползата имъ е съмнителна. Мотивътъ да се турятъ срочни бѣлѣжки, види се, е, за да се запази ученикътъ отъ каприза на нѣкои учители; а да се съобщаватъ слабитѣ и срѣднитѣ успѣхи — родители и ученици да взиматъ мѣрки за поправка. Ала не това се получава, което се прѣслѣдва съ тѣзи мѣрки. За прѣдпазване на ученицитѣ отъ произволи, ако съществува такава опасностъ, струва ми се, е прѣдостатъчно, като има при изпита единъ или двама асистенти. Но съобщението не само че не възбужда усърдие и старание въ ученика, а обратно — обикновено ученикътъ си нарежда смѣткитѣ и учи така и толкова, колкото да прѣмине класа. При това ученикътъ по-добрѣ знае, какъ и до колко учи и знае материала и какво мисли учителятъ за него, а същото много лесно могатъ да постигнатъ и родителитѣ, стига да се интересуватъ отъ работата на чадата си.

8) Нека се даватъ по-усилени и сериозни умствени занятия безъ страхъ, че могатъ да докаратъ лоши послѣдствия. Единъ тѣлесенъ органъ, колкото повече и правилно се упражнява, толкова повече се развива; а когато той ослабва въ функционирането си, споредъ теорията на Дарвина, се атрофира. Мозъкътъ е тѣлесенъ органъ на мисълта, затова и той подлежи на сѣщия законъ. Гимнастицитѣ иматъ по-развити мускули и ученитъ — по-обемисти мозъци. Не умственитъ занятия повреждатъ нервитѣ и съзнанието, а или неправилното душевно упражнение или други причини. Японцитѣ изучаватъ китайския езикъ съ около 50,000 знаци и нѣколко европейски езици, които сж за тѣхъ съвсѣмъ чужди, а пъкъ ние сантименталничимъ и умуваме, че било не безопасно да се напрѣгатъ умственитъ сили, и горчивитѣ плодове отъ тѣзи възгледи събираме изобилно.

Джонъ Локъ казва: „Никой не е направилъ голѣми успѣхи въ нѣкоя наука, или пъкъ е станалъ знаменитъ въ нея, докато е билъ още подъ управлението и настойничеството на учителя си.“ А това става, защото самостоятелността на ученика не се поддържа, а се убива. Ученикътъ не трѣбва да бжде само пасивенъ подъ ръководството на учителя си, а трѣбва да проявява и самостоятелна активностъ.

*
* *

Възпитанието има за цѣль прѣди всичко да облагороди и укрѣпне характера. Тази благородна задача, може да се каже, че училището достига най-слабо. Особено се обвинява срѣдното учебно заведение въ неприлагане на педагогичес-

китѣ принципи, а слѣдователно и слабо то му възпитателно въздѣйствиє върху възпитаницитѣ си. „Училището не възпитава,“ това е общъ викъ, но има нѣщо още по-страшно: „училището развърщава,“ започнаха да се чуватъ гласове. Дѣйствително ли училището развърщава? И ако е истина, какъ, по какъвъ начинъ става това и е възможно да става? Но, какво нѣщо е възпитание? Ние трѣбва да си отговоримъ на този въпросъ прѣди да отговоримъ на първитѣ два въпроса.

Възпитанието, въ тѣсенъ смисълъ, е внушение на извѣстни идеи, възбуждане на извѣстни чувства и направление на волята въ извѣстна посока. Сжщо то може да дава навика да се постоянствува въ дѣйността и направлението на тази дѣйность. Внушението става отъ единъ човѣкъ върху другъ или съзнателно или несъзнателно. Съзнателното възпитателно внушение прѣдполага извѣстна цѣль, т. е. то е цѣлесъобразно, а несъзнателното вече става по неволно въздѣйствиє на възпитателя или отъ лица, които нито сж длѣжни, нито пѣкъ сж мислѣли да въздѣйствуватъ възпитателно върху извѣстна личность, която е обектъ за внушение или въздѣйствиє. Сега, ако училището дѣйствително развърщава, то какъ става това, съзнателно ли или несъзнателно?

Трѣбва да се има винаги прѣдъ видъ, че внушенията си (възпитанието) младежитѣ получаватъ не само отъ родителитѣ си и учителитѣ, а и отъ срѣдата, въ която се навѣртятъ въобщѣ. Възпитателнитѣ фактори сѣмейство, църква, училище, улица и пр. сж абстракции. Не може да се каже, че сѣмейството внася такава частъ при възпитанието на младежа, училището такава и т. н. Не само учителитѣ могатъ да оказватъ по-голѣмо или по-малко възпитателно въздѣйствиє върху ученицитѣ, а сжщо и ученицитѣ помежду си. Ала не може да се каже а priori, какво е въздѣйствието върху едно лице на разнитѣ фактори и подфактори. За да стане това трѣбва да се знаятъ точно отношенията на лицето съ лицата, които го обкржжаватъ и още природата на самото лице. (*Experientia est optima rerum magistra*, т. е. опитътъ е най-добриятъ учителъ). Не винаги еднаквитѣ въздѣйствия върху различни лица даватъ еднакви резултати.

Учителитѣ иматъ длѣжностъ да възпитаватъ своитѣ възпитаници, т. е. съзнателно да имъ присадятъ или внушатъ извѣстни идеи, чувства и стремежи. Тѣ могатъ да не си изпълнятъ длѣжността само въ три случая: 1) когато нѣматъ нуждната вѣщина и похватность, 2) когато сж небрѣжни или немарливи и 3) когато не възбуждатъ нуждитѣ идеи, чувства и стремежи, понеже сами сж обладани отъ диаметрално противоположни идеи, чувства и стремежи. Въ първитѣ два случая просто имаме невъздѣйствиє, а въ третия случай отри-

цателно въздѣйствиe, и то или прѣко, чрѣзъ внушение на диаметрално противоположнитѣ идеи, чувства и стремежи или пѣкъ косвено, чрѣзъ прѣструвкитѣ и противорѣчията, които забѣлѣзватъ ученицитѣ въ тѣхнитѣ думи и дѣла. Ако има учители неспособни и немарливи, дѣйствително, мжно могатъ да се очакватъ добри резултати, а ако има такива съ отрицателни идеи, то и възпитанието имъ ще бѣде таково. Ала не трѣбва никакъ да се смѣсва отрицателното възпитание и липса на възпитание. Ако единъ учителъ не въздѣйствува достатѣчно върху своитѣ възпитаници, то тѣ ще допълнятъ недостатѣка въ отрицателна или положителна смисълъ отъ вѣнъ. Не така е съ отрицателното възпитание. То просто се противопоставя на общеприетата наредба и желана цѣль, а инакъ може да бѣде блѣстяще. Блѣстяще отрицателно възпитание! Това може да се види за парадоксъ. И дѣйствително, какво е отрицателно възпитание? Отрицателна величина, това не е липса на нѣкаква величина, а присѣствие на величина, само че противна на посочена нѣкаква по-рано или подразбираема величина. Така дългътъ е величина, сжко както капиталътъ — разликата тукъ се заключава въ противоположността на понятията. Тѣй сжко и отрицателното възпитание може да бѣде блѣстяще. То може да бѣде придружено при това съ нуждното образование и дисциплина.

Отъ горѣказаното се вижда ясно, че и въ училището ученикътъ може да научи не само добри, а и лоши работи. При това да не се забравя, че злото винаги може да си пробие пжтъ по-лесно отъ доброто. Джонъ Локъ казва: „Лошитѣ примѣри много по-сигурно се подражаватъ, отколкото добритѣ правила.“ За силата на примѣритѣ въобще Сенека се изказва въ тѣзи два стиха: *Longum iter est per praecepta: Breve et efficax per exempla*,“ т. е. трудно се въздѣйствува чрѣзъ наставления, а лесно и ефикасно чрѣзъ примѣри. Примѣрътъ въ възпитанието има много по-голѣма сила, отколкото наставленията, съвѣтитѣ и др. Примѣрътъ е конкретенъ случай, който остава по-дълбоки слѣди въ ученишката душа. Освѣнъ това примѣрътъ не оставя мѣсто за съмнѣние и недовѣрие, та той винаги е по-ефикасенъ; докогато голитѣ думи често прѣдизвикватъ отрицателни резултати и развиватъ лицемѣрие или гавра въ учениковитѣ души, ако забѣлѣжатъ, че думитѣ на учителя или морализатора, който и да е той, сж неискрени. Излиза, че да се възпитава е възможно само тогава, когато човѣкъ е заразенъ самичѣкъ отъ идеалитѣ, които желае да насади въ ученишката душа. Не толкова знанието при възпитанието играе роль, колкото силата на идеитѣ, които се проповѣдватъ и прѣданостъта на тѣхъ отъ страна на проповѣдника. Възпитанието не е чисто знание, а главно воля

и чувства. Който е обладанъ отъ извѣстни чувства, свързани съ опредѣлени идеи, и има силно желание и намѣрение (рѣшение) да ги разпространи, само той може да бжде сжщински възпитателъ. На възпитателя е потрѣбна прѣданостъта и фанатизма, ако щѣте, на религиозния проповѣдникъ. Ето защо, само този може да бжде възпитателъ, който чувствува призвание за това, а не човѣкъ който търси само срѣдство за изкарване на прѣхраната си въ благородното учителско поприще. Като е тъй, ако има въ нѣщо училището да се обвинява за лошото възпитание на възпитаницитѣ си, то трѣбва да се обвинява въ разслабеностъта на дисциплината си и недостатъчната организираностъ и стабилностъ. Не може училището да се извинява съ това, че срѣдата не му благоприятствува, за да си изпълни прѣдзначението, защото училището не трѣбва да върви подиръ тази срѣда, а да бжде фаръ, който да показва пътя на тази срѣда и постепенно да я прѣобразува, което е и прѣднанначението на училището. Ала, отъ друга страна, пѣкъ не трѣбва да се забравя, че училището не може и не бива да се отдаличава много въ идеалитѣ отъ срѣдата, въ която се намира, защото тогава рискува да се уедини и да не указва никакво влияние на тази срѣда. Училището трѣбва да държи винаги смѣтка за потрѣбитѣ, чувствата и желанията на народа. То трѣбва да изтъква тѣзи идеали, отъ които се въодушевява народа, и да не се противопоставя рѣзко на нѣкакви несвърѣменни идеи и идеали, но които сж дълбоко вкоренени въ националното сърдце. При това, нека се има прѣдъ видъ и това, че често подобни свърѣмени идеали и идеи сж прости фантазмагории, които могатъ да сжществуватъ просто като хипотези съ съмнително достоинство, докогато пѣкъ народътъ съ своя здравъ разумъ и инстинктъ тъкмо върви по истинския и правъ пѣтъ, макаръ и да не е съгласенъ съ такива модерни идеи и идеали.

Варна, 8 юний 1907 г.

Официаленъ отдѣлъ.

О Т Ч Е Т Ъ

на гимназията за учебната 1906—1907 година.

А. Хроника.

Съгласно издаденото отъ дирекцията обявление № 518 отъ 10. юлий 1906 г., записването на ученицитѣ се извърши по слѣдния редъ : а) всички ученици отъ основнитѣ, класнитѣ и частнитѣ училища, а сжщо и тия отъ гимназията, които имаха да правятъ поправителенъ изпитъ, се записваха отъ 21. до 24. августъ ; б) всички ученици отъ гимназията, които минаваха въ по-горенъ, или оставаха въ сжщия класъ, се записваха отъ 24. до 26. августъ. По-късно отъ тия дати се приемаха ученици, закъснѣли по уважителни причини, признати за такива отъ учителския съвѣтъ. Поправителнитѣ изпити се произведоха споредъ наредбитѣ за тѣхъ отъ 26. до 30. августъ.

Числото на ученицитѣ, допуснати на поправителенъ изпитъ и резултатитѣ отъ тѣхъ, сж показани въ слѣдната таблица :

К Л А С О В Е				Поправителенъ изпитъ				Допуснати споредъ § 80 отъ правилника въ по-горенъ класъ
				Допуснати до изпитъ	Положили изпитъ	И държали изпита	Процентъ на издържанитѣ	
Отъ I класъ за II класъ				58	45	23	51,11	6
„ II „ „ III „				50	42	24	57,14	8
„ III „ „ IV „				33	27	9	33,33	7
„ IVр „ „ Vр „				28	20	15	75,	—
„ IVкл. „ „ Vкл. „				5	5	3	60,	—
„ Vр „ „ VIр. „				19	19	12	63,16	5
„ Vкл. „ „ VIкл. „				4	4	2	50,	—
„ VIр „ „ VIIр. „				15	13	12	92,31	1
„ VIкл. „ „ VIIкл. „				1	1	1	100,	—
Всичко				213	176	101	57,39	27

Слѣдъ свършека на изпититѣ, числото на ученицитѣ, записани въ началото на учебната година, е показано въ слѣдната таблица :

Класове	Записани въ нача- лото на			Разлика		Число на паралел- киѣ
				По-вече	По-малко	
	904—905	905—906	906—907			
I	162	177	247	70	—	5
II	116	132	147	15	—	3
III	90	99	107	8	—	3
IV р.	64	86	68	—	18	2
IV кл.	19	17	20	3	—	1
V р.	55	59	62	3	—	2
V кл.	23	19	14	—	5	1
VI р.	36	39	45	6	—	1
VI кл.	13	14	13	—	1	1
VII р.	20	25	30	5	—	1
VII кл.	9	13	17	4	—	1
Всичко	607	680	770	114	24	21

Отъ тази таблица се вижда, че въ началото на годината е имало записани 90 ученика повече отколкото прѣзъ миналата година и най-голѣмо увеличение се забѣлѣзва въ първитѣ два класа.

Освѣнъ тия ученици, прѣзъ течението на учебната година се записаха още 25, тъй че числото на всички записани ученици до края на годината достигна до 795.

Отъ тѣхъ напустнаха 101 ученика, споредъ слѣдната таблица:

Класове	По болестъ	Смъртъ	Нѣмане срѣдства	Отишли въ друга училища	Исключени		Отстранени врѣменно	Напуснали по други причини
					За неизвѣстни отсъжт.	За лошо поведение		
I	1	1	7	2	3	4	—	11
II	3	—	—	1	1	—	—	11
III	2	—	—	4	—	2	—	5
IV-р.	—	—	3	9	—	—	—	2
IVкл.	1	—	1	1	1	—	—	5
Vр.	3	—	—	2	1	1	—	1
Vкл.	—	—	—	—	—	—	—	1
VIр.	3	—	1	1	—	—	—	—
VIкл.	—	—	—	—	—	—	—	—
VIIр.	—	—	—	—	—	2	—	2
VIIкл.	1	—	—	—	1	—	—	—
Всичко	14	1	12	20	7	9	—	38

Въ края на годината останаха всичко 694 ученика, които сж класифицирани по успѣхъ и поведение въ таблицата за ученицитѣ. Освѣнъ това 6 ученика държаха въ края на годината годишенъ изпитъ по материала на I. класъ като частни ученици.

На 25. августъ учителскиятъ съвѣтъ при гимназията има първото си засѣданіе за разглеждане разни текущи въпроси. На 1. септемврий се направи обикновениятъ водосветъ и гимназията се объяви отворена за новата учебна година, слѣдъ което се разпрѣдѣлиха ученицитѣ на паралелки, припомниха имъ се отъ опрѣдѣленитѣ класни н-ци нѣкои по-важни постановления на правилника и имъ се дадохъ нужнитѣ въ случая упѣтвания и наставления. На 2. септемврий се почнаха редовнитѣ занятия съ ученицитѣ.

Прѣзъ отчетната година е имало всичко 204 учебни дни.

Б. Училищенъ персоналъ.

І. Измѣненіе на персонала.

1906 год.

1. Съ указъ № 37 отъ 30. августъ уволненъ *Херминъ Шкорпилъ*, І-степененъ учитель, по негово желание.

2. Съ заповѣдь № 1369 отъ 15. августъ прѣмѣстенъ *Божимиръ Давидовъ*, ІІ-степененъ учитель, отъ 1. септемврий въ Габровската мъжка гимназия.

3. Съ заповѣдь № 1528 отъ 19. августъ назначени: *Петъръ Недѣлчевъ*, врѣм.-новоназначенъ учитель и *Д-ръ Сотиръ Кузмановъ* учитель по нѣмски езикъ съ по 100 лева годишно на седмиченъ урокъ — отъ 1 септемврий.

4. Съ заповѣдь № 1531 отъ 19. августъ прѣмѣстенъ *Цоньо Стойковъ*, врѣм.-новоназначенъ учитель, отъ 1 септемврий въ Габровската мъжка гимназия.

5. Съ заповѣдь № 1533 отъ 19. августъ прѣмѣстенъ *Елеонъ Платнаровъ*, І-степененъ учитель, отъ 1. септемврий въ Варненската дѣвическа гимназия.

6. Съ заповѣдь № 1537 отъ 19. августъ прѣмѣстенъ *Димитъръ Габровски*, директоръ, на сжщата длъжностъ въ Търновската дѣвическа гимназия.

7. *Тодоръ Някшевъ*, І-степенъ учитель, натоваренъ да изпълнява директорска длъжностъ.

8. Съ заповѣдь № 1747 отъ 19. септемврий назначени: *Тодоръ Калайджиевъ* врѣм.-новоназначенъ учитель отъ 16. септемврий и *Гаврилъ Ишевъ*, учитель по гимнастика съ по 80 лв. годишно на седмиченъ урокъ, отъ 20. септемврий.

9. Съ заповѣдь № 2036 отъ 10. октомврий прѣмѣстенъ *Д-ръ Тодоръ Шишковъ*, директоръ на Видинската мъжка гимназия, на сжщата длъжностъ въ Варненската мъжка гимназия, отъ 14. октомврий.

10. Съ заповѣдь № 2091 отъ 17. октомврий назначенъ *Георги Хаджовски*, учитель по френски езикъ, съ по 100 лева годишно на седмиченъ урокъ, отъ 20. октомврий.

11. Съ заповѣдь № 2915 отъ 30. декемврий повишени: *Георги Каранджуловъ*, отъ втора въ първа степенъ и *Иванъ Пастуховъ* отъ трета въ втора степенъ, отъ 1. януарий 1907 г.

1907 год.

12. Съ заповѣдь № 426 отъ 22. февруарий, прѣмѣстенъ *Д-ръ Тодоръ Шишковъ*, директоръ на сжщата длъжностъ въ П-рата

Софийска гимназия отъ 8. мартъ и назначенъ за и. д. директоръ *Никола Дуковъ*, I-степенъ учителъ.

13. Съ заповѣдь № 607 отъ 10. мартъ се отмѣнява заповѣдта подъ № 426, съ която *Никола Дуковъ*, бѣ назначенъ за и. д. директоръ на гимназията.

14. Съ телеграма № 3144 отъ 7. мартъ натоваренъ *Димитъръ Андреевъ*, I-степененъ учителъ, да управлява гимназията отъ 8. мартъ.

15. Съ заповѣдь № 669 отъ 15. мартъ назначенъ *Карлъ Шкорпилъ*, I-степененъ учителъ, за и. д. директоръ на гимназията.

16. Съ заповѣдь № 1455 отъ 1. юний се произвеждатъ врѣм. новоназначенитѣ учители *Иванъ Кръстевъ*, *Владимиръ Стояновъ*, *Павелъ Иовчевъ*, *Петъръ Недѣлчевъ* и *Тодоръ Калайджиевъ* въ редовни третостепенни учители отъ 15. май.

17. Съ заповѣдь № 1460 отъ 2. юний уволненъ *Д-ръ Никола Сотировъ*, учитель-лѣкаръ отъ 1. юний.

II. Отпуски и др.

Прѣзъ учебната година се ползуваха съ отпускъ слѣднитѣ учители :

1. *Карлъ Шкорпилъ* отъ 25. августъ до 15. септемврий, за да рѣководи и надзирава прѣдприетитѣ отъ археологическото дружество, Варненски клонъ, археологически разкопки въ Добришка околия и отъ 19. до 29. априлъ за научна екскурзия.

2. *Стоянъ А. Бешковъ*, — отъ 25. августъ до 5. септемврий, за да вземе участие въ всеславянския юнашки съборъ въ гр. Загребъ.

3. *Димитъръ Андреевъ* — отъ 25. августъ до 5. септемврий, за да вземе участие въ всеславянския юнашки съборъ въ гр. Загребъ.

4. *Христо Генчевъ* — отъ 17. до 21. октомврий, по болестъ.

5. *Коста Минчевъ* — отъ 25. до 29. юний по твърдѣ важни домашни причини.

6. *Д-ръ Борисъ Ганчевъ* — отъ 25. августъ до 15. септемврий, за да рѣководи и надзирава прѣдприетитѣ отъ археологическото дружество, Варненски клонъ, археологически разкопки въ Добришка околия.

7. *Христо Коцовъ* — отъ 30. мартъ до 28. априлъ по болестъ.

8. *Иванъ Кръстевъ*, *Владимиръ Стояновъ*, *Павелъ Иовчевъ*, *Петъръ Недѣлчевъ* и *Тодоръ Калайджиевъ* отъ 30. априлъ до 14. май да държатъ държавенъ изпитъ.

9. *Д-ръ Никола Сотировъ* — отъ 10. януарий до 18. февруарий по много важни домашни причини.

10. *Александър п. Иванов* — отъ 1. до 10. мартъ по болестъ.
Георги Пенчевъ, отстраненъ врѣменно (телеграма № 1166)
отъ 26. януарий до 29. мартъ (телеграма № 4667).

III. Положение на персонала въ края на годината.

Въ края на учебната година учителскиятъ персоналъ се е
состоялъ отъ 34 души заедно съ директора. По-подробни ука-
зания за персонала се намиратъ въ слѣдната таблица :

ТАБЛИЦА
за
учителския персоналъ.

№ по редъ	Име и прѣзвие на учителя	Мѣсторождение	Дата на рожде- нето	Възраст год.	Образо- вание	Колко години е учи- телствувалъ	Дѣ е билъ учитель по- слѣдната го- дина
1	Карлъ Шкорпилъ	с. Високо-мито (Чехия)	3.VII. 1859	48	висше	25	Въ Варнен. държ. мъжка гимназия
2	Тодоръ Накшевъ	с. Волканецъ (Бесарабия)	25.III. 1862	45	"	23	" "
3	Иванъ Церовъ	с. Церова-кория (Търнов. окол.)	26.III. 1857	50	срѣдно	25	" "
4	Михаилъ Квартирниковъ	с. Капустена Балка (Русия)	25.V. 1862	45	висше	18	" "
5	Никола Дуковъ	гр. Лѣсковецъ	20.VII. 1863	44	"	20	" "
6	Антонъ Байчевъ	гр. Лѣсковецъ	26.XII. 1862	45	непълно висше	22	" "
7	Стоянъ А. Бешковъ	гр. Свищовъ	14.XI. 1862	46	специално по музика	22	" "
8	Димитъръ Андреевъ	гр. Търново	10.II. 1866	41	висше	16	" "
9	Иванъ Калдпевъ	с. Гюменджа (Македония)	23.IX. 1866	41	"	16	" "
10	Христо Генчевъ	гр. Шуменъ	14.IX. 1864	43	"	21	" "
11	Крумъ Малевъ	с. Кюлевча (Шумен. окол.)	19.XII. 1861	46	срѣдно	23	" "
12	Георги Димитровъ	гр. Пловдивъ	6.VII. 1855	52	висше	13	" "

Каква степенъ и отъ кога е въ тази степенъ	Какви прѣдмети прѣ- подава и въ кои класове	Колко часа прѣподава седмично	На кой класъ е класенъ на- ставникъ	Колко учебни часове е отжествувалъ	Колко учебни часове е наместилъ
и. д. директоръ отъ 19/III 1907 год.	Дескрипт. геометрия Vaб., VI p., VII p.	8	и. д. дирек- торъ, завеж- да каб. по геометрия	8	3
Първостепененъ отъ 1/IX 1888 год.	Аритметика Iд, ма- тематика IVaб кл.	17	IV кл.	9	—
Също отъ 1/VI 1893 год.	Български езикъ IIIaбв	15	IIIб	9	10
Също отъ 1/I 1892	Математика Vaб, VIIp кл.	17	Vб; библи- отекарь на учит. библи- отека	2	5
Също отъ 1/I 1892 год.	Физика IIIaбв; Vaб кл. VIp. кл.; VIIp. кл.	23	Завежда кабинетъ по физика	1	6
Също отъ 1/VI 1894 год.	Български езикъ IVaб кл.	15	IVp.б	—	—
Също отъ 1/I 1892 год.	Краснописание Iaб, руски езикъ VIp. кл., пѣние Iaбвгд, IIaбв, IIIaбв, хорова пѣние	19	Ia	2	19
Също отъ 1/I 1903 год.	Законъ Божи Iaбвгд., История Igд. VIIp. кл., география Igд.	19	Iд	—	2
Също отъ 1/I 1904 год.	Български езикъ IIa, Vaб кл.	16	Va	2	7
Също отъ 1/I 1906 год.	История Ib, IIaбв, IV кл., география IIaбв.	17	IIв	20	3
Също отъ 1/III 1906 год.	Аритметика IIIбв, ге- ография Iaб, IIIбв, ге- ометрия съ черт. IIIбв	18	Домакинъ на фонда за бѣдн ученици	5	11
Също отъ 1/III 1906 год.	Латински езикъ V кл., гръцки езикъ VI кл., VII кл., краснописание Iвгд., IIaбв.	19	—	—	13

№ по редъ	Име и прѣзиме на учителя	Мѣсторождение	Дата на ражде- нието	Израсъ	Образо- вание	Колко години е учи- телствувалъ	Дѣ е билъ учитель по- слѣдната го- дина
				год.			
13	Георги Каранджуловъ	гр. Прилѣпъ (Македония)	22.VII 1868	39	висше	14	Въ Варнен. държ. мъжка гимназия
14	Коста Минчевъ	гр. Шуменъ	6.X 1874	33	"	11	" "
15	Тодоръ Хлѣбаровъ	гр. Нова-Загора	6.II 1869	38	"	14	" "
16	Георги И. Пенчевъ	гр. Севлиево	13 I 1870	37	срѣдно	18	" "
17	Иванъ Пастуховъ	" "	25.III 1876	31	висше	10	" "
18	Щилианъ Геговъ	гр. Сливенъ	9 I 1877	31	"	7	" "
19	Д-ръ Борисъ Ганчовъ	гр. Карлово	11 VII 1873	34	"	13	" "
20	Вълчо Христакевъ	гр. Ст.-Загора	26 XI 1876	31	"	7	" "
21	Христо Коцовъ	гр. Щипъ (Македония)	26.XII 1868	39	"	10 1/2	" "
22	Иванъ Кръстевъ	с. Горно-Броди (Македония)	10.V 1874	33	"	7 1/2	" "
23	Владимиръ Стояновъ	с. Жеравна (Котленска окол.)	22.X 1872	35	"	7	" "
24	Павелъ Пончевъ	с. Брѣстовица (Пловдив. окол.)	20 XII 1875	32	"	7	" "

Каква степенъ и отъ кога е въ тази степенъ	Какви прѣдмети прѣ- подава и въ кои класове	Колко часа прѣполава седмично	На кой класъ е класенъ на- ставникъ	Колко учебни часове е отсъствувалъ	Колко учебни часове е напѣтуилъ
Първостепененъ отъ 1/I 1907 год.	История Iв, Vаб кл., география Iв, етика и логика VIIр. кл.	17	V кл.	3	6
Второстепененъ отъ 1/I 1904 год.	Български езикъ IIбв, VIIр. кл.	16	VIIр.	—	20
Също отъ 1/I 1905 год.	Химия IVаб кл., Vаб, VIр. VIIр.	16	Звезда кабинета по химия	—	6
Също отъ 1/III 1906 год.	Аритметика IIIа, гео- метрия съ черт. IIIа, история IIIабв, гео- графия IIIа; VIIр. кл.	17	IIIа	127	5
Също отъ 1/I 1907 год.	История IVаб, VIр. кл., география VIр кл.	16	IVа Звез- да кабинетъ по история	—	3
Третостепененъ отъ 1/I 1903 год.	Аритметика Iг, IIабв кл., геометрия съ черт. IIабв.	18	Iг и клас на др. за под- бѣдни уче- ници	7	1
Също отъ 1/XI 1903 год.	Латински езикъ IV кл.; VI кл. VII кл., исто- рия Ia	17	VII кл.	11	2
Също отъ 1/XI 1904 год.	Аритметика Iaбв, ма- тематика V кл. VIр. кл.	20	—	—	2
Също отъ 1/XI 1904 год.	Български езикъ Iав, VIр. кл.	16	VI кл.	44	1
Също отъ 1/VI 1907 год.	Законъ Божи IIабв, IIIабв, VIIр. кл., рус- ки езикъ Vаб кл.	19	—	85	11
Също отъ 1/VI 1907 год.	Френски езикъ IIабв IIIабв	18	IIIв	43	17
Също отъ 1/VI 1907 год.	Ест. История IIабв, IVаб, Vаб кл. химия IIIабв	19	IIа	35	20

№ по редъ	Име и прѣзвие на учителя	Мѣсторождение	Дата на ражде- нието	Възраст год.	Образо- вание	Колко години е учи- телствувалъ	Дѣ е билъ учитель по- слѣдната го- дина
25	Петъръ Недѣлчевъ	гр. Разградъ	21.X 1879	28	висше	3	Войникъ
26	Тодоръ Калайджиевъ	с. Рила (Дупнишка окол.)	15.III 1876	32	"	7	Студентъ
27	Алойсъ Бюнтеръ	с. Енетбургенъ (Швейцария)	21.XI 1863	44	специално по гимнаст.	13	Въ Варнен. държ. мжж. гимназия
28	Петко С. Момчевъ	с. Велковци (Еленска окол.)	18.X 1868	39	висше	12	" "
29	Никола С. Балтаджиевъ	гр. Калоферъ	14.IV 1874	33	непълно висше	3 ¹ / ₂	" "
30	Александъръ п. Ивановъ	гр. Бѣла	9.II 1879	28	висше	4	" "
31	Никола С. Тоневъ	с. Жеравна (Котленска окол.)	6.XII 1877	30	"	4	" "
32	Д-ръ Сотиръ Кузмановъ	гр. Крушово (Македония)	29.VI 1881	26	"	1	Студентъ
33	Георги Хаджиовски	с. Зелениче (Македония)	12.IV 1874	33	"	1	Свободенъ
34	Гаврилъ Илиевъ	с. Кърки-жаби (Ломска окол.)	25.III 1887	21	свършилъ педагогич. училище	1	Ученикъ въ педагогич. училище
35	Д-ръ Никола Сотировъ	гр. Горня- Орѣховица	3.III 1870	37	висше по медицина	3 ¹ / ₂	Въ Варнен. държ. мжж. гимназия

Каква степенъ и отъ кога е въ тази степенъ	Какви прѣдмети прѣ- подава и въ кои класове	Колко часа прѣподава седмично	На кой класъ е кабинетъ на- ставникъ	Колко учебни часове е отжигувалъ	Колко учебни часове е замѣстятъ
Третостепененъ отъ 1/VI 1907 год.	Ест. история Iабвгд, IIабв, VIIр. кл.	19	Iв, завежда кабинетъ по ест. истор.	34	13
Сжщо отъ 1/VI 1907 год.	Български езикъ Iбгд, психология VIр. кл.	17	—	35	6
Волнонаемъ отъ 13/V 1894 г. съ год. заплата 3348 л.	Гимнастика IVаб кл, Vaб кл. VIр. кл. VIIр. кл.	20	—	4	15
Волнонаемъ отъ 17/I 1901 г. съ год. заплата 2100 л.	Френски езикъ Ia, IVаб кл., VIр. кл.	18	VIр.	1	6
Волнонаемъ отъ 1/III 1906 г. съ год. заплата 2100 л.	Френски езикъ Ig, Id кл., английски езикъ въ четири курса	18	—	8	1
Волнонаемъ отъ 20/IX 1903 г. съ год. заплата 1860 л.	Рисувание IIабв, IVаб, Vб, VIIр.	20	IIб	28	1
Волнонаемъ отъ 1/III 1906 г. съ год. заплата 1860 л.	Рисувание Iабвгд, IIабв, Va, VIр.	21	Iб завежда кабинетъ по рисувание	4	6
Учитель съ по 100 л. годиш- но на седмиченъ урокъ отъ 1/IX 1907 г. (2400 л. годиш- на заплата).	Нѣмски езикъ Ia, IIa, IIIa, IV, V, VI VII и V кл (вмѣсто гръц. ез.)	24	—	29	—
Учитель съ по 100 л. годиш- но на седмиченъ урокъ отъ 20/X 1906 г. (2400 л. годиш- на заплата).	Френски езикъ Iбв, Vaб кл., VIIр. кл. и въ V кл. (вмѣс. гръц. ез.)	24	—	4	3
Учитель съ по 80 л. годиш- но на седмиченъ урокъ отъ 20/IX 1906 г. (1760 л. го- дишна заплата).	Гимнастика Iабвгд, IIабв, IIIабв	22	—	26	11
Учитель-хѣркарь отъ 1/I 1905 г. съ годишна заплата 3000 л., уволненъ отъ 1 юний т. г.	Ест. история VIр. кл.	2	Завеждахъ амболоато- рията	5	—

Статистически свѣдѣния
за учителския персоналъ.

		Учит.			Учит.
I Числото на учителитѣ въ края на миналата учебна година :		35	VII. Разпрѣдѣление на учителитѣ по числото на седмичнитѣ часове :		
II. Числото на учителитѣ въ края на отчетната учебна година :		35	Прѣподаватѣ 2 часа седмично		1
Отъ тѣхъ били :			" 8 " "		1
Миналата учебна година		30	" 15 " "		2
На ново назначени		5	" 16 " "		5
Прѣжѣстени		—	" 17 " "		8
			" 18 " "		5
Всичко		35	" 19 " "		5
			" 20 " "		3
III. Възраст на учителитѣ :			" 21 " "		1
Отъ 20—25 години		1	" 22 " "		1
" 25—30 "		3	" 23 " "		1
" 30—35 "		11	" 24 " "		2
" 35—40 "		7	Всичко		35
" 40—45 "		5	VIII. Разпрѣдѣление на учителитѣ по числото на прѣподав. прѣдмети :		
" 45—50 "		6	Прѣподавали само единъ прѣметъ		21
повече отъ 50 "		2	" " два "		8
Всичко		35	" " три "		5
IV. Степени на учителитѣ :			" повече отъ " "		1
Първостепени		18	Всичко		35
Второстепени		4	IX. Отсѣствия на учителитѣ прѣзъ цѣлата учебна година :		
Третостепени		9	Никакъ неотсѣствували		7
Волнонаемни		5	Отсѣт. съ разр. по-малко отъ 10 ч.		16
На седмиченъ урокъ		3	" " " отъ 10—20 часа		1
Учитель-лѣкарь		1	" " " " 20—30 "		4
Всичко		35	" " " " 30—40 "		4
V. Образование :			" " " повече отъ 40 "		3
Съ пълно више и пълне сръдно		20	Всичко		35
" " " непълно "		4	X. Повишения :		
" " сръдно " " висше		2	Повиш. отъ вр.-новоназн. въ III ст.		5
" непъл. " " " "		1	" " III въ II-ра степ.		1
" пълно сръдно образование		4	" " II-ра въ I-ва		1
" непълно " "		—	Всичко		7
" специално образование		4			
Всичко		34			
VI. Год. на учителствуване :					
учител. по малко отъ 5 години		8			
" отъ 5—15 години		7			
" " 10—15 "		8			
" " 15—20 "		5			
" " 20—25 "		7			
" " 25—30 "		—			
" повече отъ 30 "		—			
Всичко		35			

В. Ученици.

	Броятъ на ученицитъ по класове и паралелки																									Всичко ученици
	I					II			III			IV			V			VI		VII						
	а	б	в	г	д	а	б	в	а	б	в	а	б	к	а	б	к	а	б	р	к	л	р	к	л	
I. Числото на ученицитъ въ края на миналата уч. година	46	46	45	46	—	49	44	42	36	34	33	45	44	18	31	30	20	39	15	25	13	701				
II. Движения на ученицитъ прѣзъ отч. уч. година .																										
Записани въ начал. на учеб. година .	52	50	48	47	50	49	49	49	38	35	34	36	33	20	32	30	14	45	13	30	17	771				
Постъпили прѣзъ годината	1	—	4	2	—	2	2	2	1	—	1	3	6	1	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	30	
Всичко	53	50	52	49	50	51	51	51	39	35	35	39	39	21	34	33	14	45	13	30	17	801				
Напуснали прѣзъ годината	2	4	10	4	9	4	8	4	2	5	7	6	8	9	8	8	1	7	1	4	2	113				
Останали въ края на годината	51	46	42	45	41	47	43	47	37	30	28	33	31	12	26	25	13	38	12	26	15	688				
Всичко	53	50	52	49	50	51	51	51	39	35	35	39	39	21	34	33	14	45	13	30	17	801				
III. Причини, поради които ученицитъ сж напуснали училището:																										
По пѣмане срдства за поддржане	—	1	5	—	1	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10		
По болестъ	1	—	—	—	—	1	2	—	2	—	—	—	—	1	3	3	—	1	1	—	1	—	—	16		
По смъртъ	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
Отпили въ други училища	—	1	1	—	—	1	—	2	1	1	4	5	3	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	23		
Исключени	1	2	3	1	—	1	—	—	1	1	—	—	1	2	—	—	1	—	2	1	17					
По неизв. причини	—	—	—	3	8	1	6	4	1	5	—	2	4	1	4	1	4	—	2	—	—	—	—	46		
Всичко	2	4	10	4	9	4	8	4	2	5	7	6	8	9	8	8	1	7	1	4	2	113				
IV. Отсъствие на ученицитъ:																										
Никакъ не отсъствуваи	4	6	3	2	—	1	13	1	6	—	6	11	4	5	1	1	—	3	—	1	2	—				
Извинени отсъствия:																										
Огь 1—5 часа	10	14	15	6	9	7	9	9	10	3	2	6	8	1	3	8	2	4	—	3	—	—				
" 5—10 "	10	7	9	4	10	7	8	6	3	12	6	5	6	3	5	5	3	6	—	9	1	—				
" 10—20 "	11	4	6	6	6	7	5	6	3	4	8	7	7	3	9	11	6	9	—	8	4	—				
" 20—30 "	4	1	2	2	4	5	4	5	11	7	3	4	5	3	6	5	—	6	—	2	5	—				
" 30—40 "	5	2	2	2	4	3	1	3	1	1	1	1	2	1	3	—	4	—	5	1	—					
" 40—50 "	2	1	3	1	1	2	2	—	1	—	2	3	3	—	1	2	1	3	—	1	4	—				
повече отъ 50 "	7	—	3	3	6	6	2	2	1	3	2	1	9	1	5	1	—	3	—	1	—					
Неизвинени отсъств.																										
отъ 1—5 часа	15	20	23	8	10	17	6	6	17	5	7	12	14	4	12	16	4	12	—	9	5	—				
" 5—10 "	5	7	14	7	7	10	14	7	2	7	4	5	4	2	10	10	6	11	—	8	5	—				
" 10—15 "	3	1	6	3	10	5	9	1	7	4	2	2	2	2	3	4	3	6	—	4	2	—				
" 15—20 "	2	6	—	3	7	8	—	9	1	4	—	1	1	2	1	1	—	3	—	3	—					
повече отъ 20 "	1	6	4	20	15	13	3	8	1	5	5	1	1	4	1	1	—	7	—	1	1	—				

V. Класификация на ученицитѣ по народность:	Броятъ на ученицитѣ по класове и паралелки																				Всичко ученици	
	I				II			III			IV			V		VI		VII				
	а	б	в	г	а	б	в	а	б	в	а	б	к.л.	а	б	р	к.л.	р	к.л.	р		к.л.
Българи	52	47	48	44	46	44	45	42	36	35	30	39	38	17	32	31	13	45	11	28	12	735
Евреи	1	2	2	3	1	5	4	7	2	—	5	—	1	2	1	—	1	—	2	—	3	42
Арменци	—	—	2	2	3	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	11
Гурци	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	4
Гърци	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ромъни.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Руси.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	3
Други народности .	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	1	6
Всичко	53	50	52	49	50	51	51	51	39	35	35	39	39	21	34	33	14	45	13	30	17	801

VI. Класификация на ученицитѣ по вѣ- роизповѣданіе:																					Всичко	
	I				II			III			IV			V		VI		VII				
	а	б	в	г	а	б	в	а	б	в	а	б	к.л.	а	б	р	к.л.	р	к.л.	р		к.л.
Православни	52	47	48	44	46	45	45	43	36	34	30	39	38	16	33	32	13	44	11	28	14	738
Католици	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4
Евангелисти	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	5
Израилтяни	1	2	2	3	1	5	4	7	2	—	5	—	1	2	1	—	1	—	2	—	3	42
Армено-Григорияни	—	—	2	2	3	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	11	
Мохамедани	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	
Всичко	53	50	52	49	50	51	51	51	39	35	35	39	39	21	34	33	14	45	13	30	17	801

Г. Учение.

I. Прѣгледъ на неизучения материялъ.

Прѣзъ изтеклата учебна година не е прѣминатъ слѣдниятъ материялъ по:

Законъ Божі въ II. кл.: Тайнствата, въ VII. кл.: Основанието на българската екзархия; прѣговоритѣ съ патриарха; избирането на първия български екзархъ; схизмата; кратъкъ прѣгледъ на събитията въ българската черква отъ основанието на екзархията до днесъ; католицизмътъ и протестантизмътъ въ България.

Български езикъ въ VI. р. кл.: Испанска и Нѣмска литература.

Френски езикъ въ I г. д.: отъ 19 урокъ до края въ учебника „Cours de langue française“ premier livre.

Въ V. аб, поради слабата подготовка на ученицитѣ прѣкъснатъ прѣдвидениятъ материялъ прѣзъ м. мартъ та обърнато внимание на материяла отъ втори и трети класъ (прѣдписания на министерството № 4067 и № 4161).

Гръцки езикъ въ VII. кл.: $\frac{1}{2}$ отъ Демостеновата рѣчь.

Аритметика въ IIIa: Понятия и работа на общитѣ числа; въздигане числата въ квадратъ и кубъ; извлечане отъ числата квадратенъ и кубиченъ коренъ

Въ Ig. дѣлимостъ на числата.

Алгебра въ IVa,б, кл.: Отношения и пропорции; уравнения отъ първа степенъ съ едно неизвѣстно.

Геометрия въ IVa,б, кл.: Подобие на плоскитѣ фигури.

Българска история въ IIIa,б, в: Историята на българитѣ прѣзъ XIX вѣкъ.

Въ VIp. кл.: отъ падание на България подъ турцитѣ до възраждане на българитѣ.

География въ IIIa.: Гражданско учение въ VII p. кл.: Климатъ, флора, фауна и народонаселение въ България. Економическа география на България. Политическа география на България.

Психология въ VIp. кл.: Исторически погледъ върху развоя на психологията; самосъзнание; ненормални душевни явления.

Числото на часоветѣ, употребени за прѣминаване на изучения материялъ, както и числото на зададенитѣ класни и домашни упражнения, сж показани въ слѣднитѣ таблици:

ТАБЛИЦА

За числото на часоветъ, въ които е прѣминалъ материала по всѣки прѣдметъ.

Прѣдмети	I					II			III			IV			V			VI		VII	
	а	б	в	г	д	а	б	в	а	б	в	ар	бр	кл.	ар	бр	кл.	р.	кл.	р.	кл.
Законъ Божи	37	38	39	32	37	58	64	60	39	35	33	—	—	—	—	—	—	—	—	40	48
	Андреевъ					Нръстевъ												Нръстевъ			
Български езикъ.	148	149	146	149	143	163	163	165	161	167	174	179	179	179	185	192	102	85	87	92	95
	Ноц	Калд.	Ноц.	Калайдж.	Калд.	Минчевъ	Церовъ					Байчевъ			Калдиевъ			Коцовъ		Минчевъ	
Руски	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	60	65	62	61	—	—
															Нръстевъ			Бешновъ			
Френски	78	76	73	78	78	91	97	72	90	94	93	95	100	103	73	72	75	98	93	59	68
	Мом.	Хаджов.	Балтадж.			Стояновъ			Стояновъ			Момчевъ			Хаджовски			Момчевъ		Хаджовски	
Нѣмски	81	—	—	—	—	85	—	—	88	—	—	—	81	—	—	65	—	61	—	66	—
	Кузмановъ																				
Латински	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	148	—	—	163	—	135	—
															Ганчевъ				Димитр.	Ганчевъ	
Гръцки	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*	—	121	—
	Димитровъ																				
Аритметика, алгебра	94	96	96	95	99	99	100	94	88	96	96	80	80	67	95	92	57	56	84	52	47
	Христаневъ		Ге-новъ (шевъ)			Геновъ			Пен-чевъ	Малевъ		Някшевъ			Квартир.		Христаневъ			Квартир.	
Геометрия	—	—	—	—	—	62	63	59	49	67	67	75	76	67	69	69	28	91	45	50	39
	Геновъ								Пен-чевъ	Малевъ		Някшевъ			Квартир.		Христаневъ			Квартир.	

История	55 60 68 58 63 62 61 62 50 53 53 98 99 95 95 93 93 93 90 72 80
	Ганч. Генч. Кар. Андреев Генчев Пенчев Пастухов Генч. Каранджулов Пастухов Андреев
География	66 66 75 58 65 64 64 62 47 65 65 — — — — — — 51 51 31 31
	Малев Кар. Андреев Генчев Пенч. Малев — — — — — — — — — — — — — —
Естествена история	55 57 60 60 60 67 64 69 63 64 63 68 71 — 61 61 67 20 23 87 15
	Недѣлчев Иовчев Недѣлчев Иовчев — — — — — — — — — — — — — — — —
Физика	— — — — — — — — — 66 66 66 — — — 86 84 62 89 59 70 68
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —
Химия	— — — — — — — — — 85 31 31 95 94 96 66 63 — 39 — 54 —
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —
Психология, логика, етика	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —
Дескриптивна геометрия	— — — — — — — — — — — — — — — 56 56 — 61 — 54 —
	— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —
Рисуване	66 50 68 50 58 60 50 66 56 62 60 120 110 — 66 96 — 58 — 66 —
	Тонов Иванов Тонов Иванов — — — — — — — — — — — — — — — —
Краснописание	25 21 24 28 32 27 23 31 — — — — — — — — — — — —
	Бешков Димитров — — — — — — — — — — — — — — — — — —
Пѣние	32 34 31 36 35 31 31 31 28 27 26 — — — — — — — — — —
	Бешков — — — — — — — — — — — — — — — — — — —
Гимнастика	63 68 63 71 62 57 64 67 61 60 66 44 42 46 39 43 39 40 35 23 26
	Илиев Бунтер — — — — — — — — — — — — — — — — — —

* учиха пѣски езикъ (въ 65 ч.) или френски езикъ (въ 64 ч.).

ТАБЛИЦА
на даденитѣ класни и домашни упражненія.

Прѣдмети	I КЛАСЪ										II КЛАСЪ					III КЛАСЪ					IV КЛАСЪ					V КЛАСЪ					VI кл.				VII кл.													
	а		б		в		г		д		а		б		в		а		б		в		р. а.		р. б		клас.		р. а		р. б.		клас.		р.		кл.		р.		кл.							
	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.								
	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.	клас.	дом.								
Български езикъ	7	33	10	6	7	33	10	6	10	6	8	6	4	16	4	16	8	8	8	8	8	8	5	—	5	—	5	—	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	4	4	4	4						
Руски	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	30	3	30	3	30	4	—	4	—	—	—	—	—							
Френски	2	6	2	—	2	—	2	—	2	—	5	10	5	10	5	10	4	12	4	12	4	12	5	5	5	5	4	5	3	—	3	—	3	—	4	8	4	8	3	—	3	—						
Иѣмски	2	10	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	—	—	—	—	4	5	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—							
Латински	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	—	—	—	—	—	13	—	—	—	—	—	4	—	—	—	4	—			
Гръцки	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	4	—
Аритметика	8	62	8	63	8	64	8	65	7	×	7	86	7	92	7	83	5	×	8	×	8	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Алгебра	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	×	6	×	6	×	5	×	5	×	4	×	4	×	4	×	3	×	3	×	3	×			
Геометрия	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	×	—	—	—	—	—	6	×	6	×	6	×	5	×	5	×	4	×	4	×	4	×	4	×	4	×	4	×			
Дескрипт. геом.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	×	5	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	×	—	—	

× почти всѣки урокъ.

II. Теми.

по български езикъ за домашни и класни работи.

I-а. *Класни*: 1. Трима разбойници. 2. Солонъ и Крезъ 3. Демостенъ става ораторъ. 4. Текстъ за етимоложки разборъ. 5. Малкиятъ писаръ. 6. Текстъ за етимоложки разборъ. 7. Диктовка и текстъ за синтактиченъ разборъ.

I-б. *Класни*: 1. Зълъ трънъ. 2. Лъвътъ. 3. Бурята и ситниятъ дъждъ. 4. Текстъ за етимоложки разборъ. 5. Жабитъ. 6. Текстъ за етимоложки разборъ. 7. Диктовка и текстъ за синтактиченъ разборъ.

I-б, г, д. *Класни*: 1. Есень. 2. Двѣ бѣчви. 3. Вълкъ и лъвъ. 4. Примѣрниятъ ученикъ. 5. Селянинъ и търговецъ. 6. На зелено. 7. Двусмислица. 8. Леонидъ при Термопили. 9. Далечъ отъ родина. 10. Демостенъ става ораторъ.

Домашни: 1. Жабитъ. 2. Страхливиятъ Пенчо. 3. Леонидъ при Термопили. 4. Ботевъ прѣминува Дунава. 5. Изключенъ. 6. Слонъ и мѣниче.

II-а. *Класни*: 1. Диктовка. 2. Тиква и жълтъдъ. 3. Всѣки ученикъ прѣдава съдържанието на извѣстна басня. 4. Цѣрътъ противъ шарката (разказъ). 5. Теменуга (описание). 6. Лисицата и дроздътъ. 7. Готварска соль (описание). 8. Пѣтелъ и лисица.

Домашни: 1. Нашата класна стая (описание). 2. Съдържание на баснята „Свиня и джбъ.“ 3. Бждни вечеръ. 4. Ябълка (описание). 5. Канарче (описание). 6. Разборъ на падежнитѣ форми въ откъслека отъ пѣсенъта „Крали Марко.“ 7. Орелъ и охлювъ. 8. Гълъбъ (описание).

II-б. *Класни*: 1. Диктовка и разборъ на четивото „Есень.“ 2. Диктовка и разборъ на четивото „Корабокрушение.“ 3. Изтъкнете главната мисълъ на четивото „Дѣтинство.“ 4. Сравнение между стихотворенията „Село“ и „Жътва.“

Домашни: 1. Прѣдаване съ свои думи съдържанието на четивото „Българи въ Азия.“ 2. Прѣдаване съ свои думи съдържанието на стихотворението „Опълченцитѣ при Шипка.“ 3. Описание по зададенъ планъ „Нашата класна стая.“ 4. „Разказване на забѣлжителна случка изъ живота ми.“

II-в. *Класни*: 1. Диктовка и разборъ на четивото „Сираче.“ 3. Изтъкнете главната мисълъ на четивото „Лѣтна нощъ.“ 4. Сравнение между стихотворенията „Богъ“ и „Гнѣздата.“

Домашни: 1. Прѣдаване съ свои думи съдържанието на четивото „Българи въ Русия.“ 2. Прѣдаване съ свои думи съдържанието на стихотворението „Отечество любезно.“ 3. Описание по зададенъ планъ „Училищната ни градина.“ 4. Една забѣлжителна случка прѣзъ живота ми.

III-а,б,в кл. *Класни*: 1. Възпроизвеждане статията „Езопъ и господарът му“ (III-а); сжщо ст. „Възнаградена искреностъ“ (III-б); сжщо ст. „Колумбъ и завистниците му“ (III-в). — 2. Варненското пристанище (описание по изработенъ планъ — III-а,б,в). — 3. Отбѣлѣзване предикативнитѣ имена въ статията „Петъръ“ (III-а); подчертаване безличнитѣ изречения въ ст. „Буря“ (III-б); отбѣлѣзване допълненията въ ст. „Растения“ (III-в). — 4. Зима (описание — III-абв). — 5. Прѣдаване въ съкратенъ видъ статията „Градъ Варна“ (III-а); сжщо ст. „Отецъ Паисий“ (III-б); сжщо ст. „Земетресение въ Лисабонъ“ (III-в). — 6. Написване изустъ стихотворението отъ Вазова „Той не умира“ (III-а); сжщо баснята „Слонъ и мѣниче“ (III-б); сжщо стихотв. отъ Славейкова „Сбогомъ“ (III-в). — 7. Възпроизвеждане статията „Прѣдаване на Османъ паша“ (III-а); сжщо народната пѣсенъ „Стоянъ и самодива“ (III-б); сжщо ст. „Всрѣдъ зима на балкана“ (III-в). — 8. Писмо отъ единъ ученикъ до родителитѣ му (III-а); сжщо до единъ благодѣтель (III-б); сжщо отъ бившъ ученикъ до неговъ съученикъ, който се учи въ странство (III-в).

Домашни: 1. Овца (III-а); Котка (III-б); Шаранъ (III-в — и тритѣ описания по изработенъ планъ). — 2. Варненската мѣжка гимназия (III-а); Варненската градска градина (III-б); Варненската приморска градина (III-в. — Сжщо и тия описания по изработенъ планъ). — 3. Отбѣлѣзване приложенията въ дадени примѣри (III-абв). — 4. Какъ прѣкараха коледната ваканция (III-абв). — 5. Посочване еднороднитѣ пояснения въ ст. „Шимпанзе“ (III-аб); отбѣлѣзване несъгласуваниѣ опрѣдѣления въ ст. „Щъркелъ.“ (III-в). — 6. Пролѣтъ и есень (сравнение — III-абв). — 7. Написване четири съчинени и осемъ съставни изречения (III-абв). — 8. Теменуга (III-а); Трандафилъ (III-б); Кукувица (III-в).

IV-аб, кл. *Класни*: 1. Да се опрѣдѣли кои периоди се наричатъ *условни*, *противоположни* и *последователни*; какви съюзи свързватъ половинитѣ имъ и да се даде по единъ примѣръ за сѣки периодъ.

2. Ржка и кракъ (сравнение).
3. Птица и риба („).
4. Злато и желѣзо („).
5. Зима (описание).
6. Пролѣтъ („)

Домашни:

1. Куче и крава (сравнение).
2. Есень (описание).
3. Въздухъ („).

V а, б, кл. *Класни*.

- V а 1. Гроздоберъ.
2. Проза и поезия.

3. Разборъ на баладата „Удавникъ.“

4. Трагедия и комедия (сравнение).

V 6 1. Седѣнка.

2. Епосъ, лирика и драма.

3. Разборъ на баладата „Въздушенъ корабъ.“

4. Различие между романъ и драма; модерна драма.

V кл. 1. Жетва.

2. Граници между живописъта и поезията.

3. Разборъ на баладата „Вѣщиятъ Олегъ.“

4. Различие между древната и новата трагедия.

Домашни V а, б, кл.

1. Животътъ на земеделеца прѣзъ 4-тѣ годишни врѣмена.

2. Полза отъ горитѣ.

3. Характеристика на Асѣня споредъ драмата „Иванку, убиецътъ на Асѣня I.“

4. Кога четенето е полезно и кога вредно.

VI. р. кл. Класни.

VI р. 1. Характеръ на индийската литература. 2. Характеръ на гръцката комедия и нейния прѣдставителъ. 3. Характеръ на римската сатира и нейния прѣдставителъ.

VI кл. 1. Характеръ на еврейската литература. 2. Паралелъ между гръцкитѣ трагичи. 3. Характеръ на римската литература.

Общи за двата класа: 1. Характеръ на сръбновѣковната литература и Торквато Тасо. 2. Лъжекласична литература. 3. Характерни черти на Шекспировата и Байронова поезия и значението на двамата въ всеобщата литература.

Домашни общи за двата класа:

1. Културното развитие на човѣчеството. 2. Нужни и полезни ли сѣ законитѣ и властта. 3. Цѣльта оправдава ли сръдствата?

VII. р. *Класни.* 1. Общъ характеръ и значение на старобългарската литература. 2. Старъ периодъ на сръбската, руската, чешката и полската литератури. 3. Паралелъ между Достоевски и Лермонтова. 4. Паралелъ между Каравелова и Ботева.

Домашни. 1. Какво влияние иматъ природата, книгитѣ и обществото за нашето образование. 2. Историята е възпитателка на народитѣ. 3. Значение на великитѣ мъже. 4. Какво е потрѣбно, за да бждемъ честити.

VII кл. *Класни.* 1. Начало и развитие на старобългарската литература. 2. Стари паметници въ славянскитѣ литератури. 3. Паралелъ между Пушкина и Гоголя. 4. Емигрантска литература. 5. Паралелъ между Раковски и Ботева.

Домашни. 1. Значение на словото и писмото. 2. Животътъ е училище. 3. Причини, които спомагатъ умственото развитие на народитъ. 4. Защо изучаваме литературата.

III. Резултатъ отъ прѣподаването изобщо.

Слѣднитѣ двѣ таблици показватъ успѣха отдѣлно по всѣки прѣдметъ за всѣки класъ и паралелка, общия успѣхъ по класове и прѣдмети, тоя на ученицитѣ отъ долния и горния курсъ, числото на ония, които минаватъ въ по-горенъ класъ, оставатъ да повтарятъ класа, или ще държатъ поправителенъ изпитъ.

Както се види отъ тия таблици, общиятъ успѣхъ на ученицитѣ отъ всички класове е 3, 42.

Отъ всички ученици, слѣдвали до края на годината, безъ тия отъ VII-тѣ класове, 33, 95% минаватъ въ по-горенъ класъ, 25,93% ще повтарятъ класа и 40,12% ще правятъ поправителенъ изпитъ.

Ето успѣха за четиритѣ послѣдни години:

1903—1904, 1904—1905, 1905—1906, 1906—1907.

I. редъ	50·37%	49·32%	44·56%	33,95%
II. редъ	18·98%	16·84%	20·10%	25,93%
Безъ общи р.	30·63%	33·85%	35·34%	40,12%

Успѣхъ.	Брой на ученицитѣ по класове и паралелки																		Всичко		
	I					II			III			IV			V			VI			
	а	б	в	г	д	а	б	в	а	б	в	а	б	к.л.	а	б	к.л.	р.		к.л.	
Числото на учени- цитѣ въ края на учебната година.	51	46	42	45	41	47	43	47	37	30	28	33	31	12	26	25	13	38	13	648	
Отъ тѣхъ: Минаватъ въ по-го- ренъ класъ.	23	11	9	13	9	15	19	11	26	16	8	13	5	6	8	4	6	14	4	220	
Ще повтарятъ класа.	10	17	15	12	11	14	14	19	1	7	7	6	8	2	7	7	2	8	1	168	
Ще правятъ попра- вителенъ изпитъ.	18	18	18	20	21	18	10	17	10	7	13	14	18	4	11	14	5	16	8	260	
Всичко	51	46	42	45	41	47	43	47	37	30	28	33	31	12	26	25	13	38	13	648	

Срѣденъ успѣхъ по всѣки прѣдметъ отдѣлно за
всѣки класъ и общъ успѣхъ по класове, прѣд-
мети и на гимназията.

Прѣдмети	I					II			III		
	а	б	в	г	д	а	б	в	а	б	в
Законъ Божи	3 ³² / ₅₁	3 ¹³ / ₄₆	3 ⁷ / ₄₂	3 ¹¹ / ₄₅	3 ²² / ₄₁	3 ¹⁸ / ₄₃	3 ⁵ / ₃₉	2 ³⁷ / ₄₁	3 ¹⁴ / ₃₄	3 ⁸ / ₃₀	3 ⁵ / ₂₄
Български езикъ	3 ⁶ / ₅₁	3	2 ²⁵ / ₄₂	3 ⁷ / ₄₅	3 ⁸ / ₄₁	3 ¹¹ / ₄₇	2 ³² / ₄₃	2 ³⁸ / ₄₇	3 ¹⁵ / ₃₇	3	3 ⁴ / ₂₈
Руски езикъ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Френски езикъ	3 ²³ / ₄₀	2 ²⁵ / ₄₆	2 ¹⁸ / ₄₂	2 ¹⁹ / ₄₅	2 ²¹ / ₄₁	2 ³² / ₃₉	3	2 ²⁵ / ₄₇	3 ¹⁰ / ₃₈	2 ²³ / ₃₀	3 ² / ₂₈
Нѣмски езикъ	3 ¹ / ₁₁	—	—	—	—	3 ¹ / ₁₈	—	—	3 ⁸ / ₁₁	—	—
Латински езикъ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Гръцки езикъ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Аритм., алгебра	3 ²³ / ₅₁	2 ⁴³ / ₄₆	3 ⁴ / ₄₂	2 ⁴¹ / ₄₅	2 ¹³ / ₄₁	2 ²⁷ / ₄₇	2 ⁴¹ / ₄₃	2 ²⁸ / ₄₇	3 ²⁰ / ₃₇	2 ²² / ₃₀	3 ¹ / ₂₈
Геометрия	—	—	—	—	—	2 ⁴² / ₄₇	3 ⁴ / ₄₃	2 ³⁷ / ₄₇	3 ²⁹ / ₃₇	2 ²⁶ / ₃₀	3
История	3 ⁴⁷ / ₅₁	3 ¹⁸ / ₄₆	3 ⁸ / ₄₂	3 ⁸ / ₄₅	3 ¹³ / ₄₁	3 ²⁹ / ₄₇	3 ¹⁷ / ₄₃	3 ²¹ / ₄₇	4 ⁵ / ₃₇	3 ¹⁶ / ₃₀	3 ¹⁹ / ₂₈
География	3 ²³ / ₅₁	2 ⁴⁵ / ₄₆	2 ³⁶ / ₄₂	3 ¹ / ₄₅	3 ⁹ / ₄₁	3 ²³ / ₄₇	3 ⁸ / ₄₃	3 ⁸ / ₄₇	3 ³⁸ / ₃₇	3 ⁴ / ₃₀	3 ⁷ / ₂₈
Естест. история	3 ²⁸ / ₅₁	3 ⁴ / ₄₆	3	2 ⁴¹ / ₄₅	3 ² / ₄₁	4 ¹ / ₄₇	3 ¹⁴ / ₄₃	3 ⁵ / ₄₇	3 ³² / ₃₇	3 ⁴ / ₃₀	3
Физика	—	—	—	—	—	—	—	—	3 ¹⁸ / ₃₇	3 ⁹ / ₃₀	3 ⁵ / ₂₈
Химия	—	—	—	—	—	—	—	—	3 ¹⁵ / ₃₇	3 ⁶ / ₃₀	2 ²⁶ / ₂₈
Психол., лог., етика	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Дескрип. геомет.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Рисувание	3 ²¹ / ₅₁	3 ³⁰ / ₄₆	3 ¹⁹ / ₄₂	3 ²⁸ / ₄₄	3 ²² / ₄₁	4 ¹¹ / ₄₆	4 ¹⁴ / ₄₃	4 ⁷ / ₄₆	4 ⁴ / ₃₇	4 ² / ₃₀	4
Краснописание	3 ³⁷ / ₅₁	3 ²⁶ / ₄₆	3 ⁹ / ₄₂	3 ³⁶ / ₄₅	3 ³⁰ / ₄₁	3 ²⁸ / ₄₇	3 ³⁹ / ₄₃	4 ¹² / ₄₇	—	—	—
Пѣние	3 ⁴³ / ₅₁	3 ²³ / ₄₆	3 ²³ / ₄₂	3 ³¹ / ₄₅	3 ³¹ / ₄₁	3 ²⁷ / ₄₇	3 ²⁸ / ₄₃	3 ²⁶ / ₄₇	3 ²³ / ₃₇	3 ¹⁵ / ₃₀	3 ⁹ / ₂₈
Гимнастика	3 ⁴⁸ / ₅₀	3 ²⁶ / ₄₆	3 ²⁶ / ₄₂	3 ⁴² / ₄₅	3 ²⁴ / ₄₁	3 ³³ / ₄₅	3 ³³ / ₄₃	3 ²³ / ₄₅	4 ³ / ₃₇	3 ²⁸ / ₂₉	4 ⁴ / ₂₈
Английски езикъ	3 ¹ / ₅	4	3	—	—	3	3 ¹ / ₂	4	4 ² / ₃	—	—
Старобълг. езикъ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Общъ ус. на кл.	3 ²⁶⁵ / ₅₀₃	3 ⁷⁹ / ₅₀₇	3 ²³ / ₄₆₃	3 ¹²⁸ / ₄₉₆	3 ⁹⁴ / ₄₅₀	3 ²⁵⁴ / ₅₆₀	3 ¹⁹⁹ / ₅₁₃	3 ¹⁴¹ / ₅₅₆	3 ³⁴³ / ₄₆₁	3 ⁶⁷ / ₂₈₉	3 ¹¹⁰ / ₃₅₀

IV			V			VI		VII		Общъ успѣхъ по предмету	
р. а	р. б	к.л.	р. а	р. б	к.л.	р.	к.л.	р.	к.л.	долна курсъ	горни курсъ
—	—	—	—	—	—	—	—	3 ¹¹ / ₂₆	4 ³ / ₁₅	3,28	3,71
3 ¹⁴ / ₃₃	2 ²⁷ / ₃₁	3 ⁹ / ₁₂	3 ¹ / ₂₆	3 ⁴ / ₂₅	3 ⁴ / ₁₃	3 ²⁷ / ₃₅	3 ⁸ / ₁₂	3 ⁴ / ₂₆	3 ¹² / ₁₅	3,05	3,34
—	—	—	3 ¹¹ / ₂₆	3 ³ / ₂₅	3 ⁹ / ₁₃	3 ¹² / ₃₅	3 ¹¹ / ₁₂	—	—	—	3,33
3 ⁴ / ₂₉	2 ³ / ₃₁	3 ⁹ / ₁₀	2 ¹⁹ / ₂₆	2 ¹¹ / ₂₅	3 ⁹ / ₁₃	3 ⁵ / ₃₁	3 ⁶ / ₉	3 ² / ₂₃	4 ³ / ₁₃	2,81	3,11
3 ³ / ₄	—	4 ¹ / ₃	—	—	3 ⁸ / ₁₃	3 ³ / ₄	4	4 ¹ / ₃	4 ¹ / ₂	3,27	3,85
—	—	3 ⁷ / ₁₂	—	—	3 ⁴ / ₁₃	—	3 ² / ₁₂	—	4 ⁶ / ₁₅	—	3,65
—	—	—	—	—	—	—	3 ¹ / ₁₂	—	3 ⁹ / ₁₅	—	3,37
2 ¹⁹ / ₃₃	2 ¹⁰ / ₃₁	2 ⁸ / ₁₂	3 ¹ / ₂₆	3	3 ³ / ₁₃	3 ⁵ / ₃₅	3 ⁴ / ₁₂	3 ⁵ / ₂₆	3 ⁹ / ₁₅	2,95	2,95
2 ¹⁹ / ₃₃	2 ⁸ / ₃₁	2 ⁹ / ₁₂	3 ¹⁰ / ₂₆	2 ¹⁰ / ₂₅	3 ² / ₂₃	3 ¹³ / ₃₅	3 ⁵ / ₁₂	3 ⁶ / ₂₆	3 ¹⁰ / ₁₅	3,14	3,00
3 ²⁴ / ₃₃	3 ²² / ₃₁	3 ⁷ / ₁₂	3 ¹⁶ / ₂₆	3 ¹⁰ / ₂₅	3 ⁹ / ₁₃	3 ²⁴ / ₃₅	3 ⁶ / ₁₂	3 ¹¹ / ₂₆	4 ⁵ / ₁₅	3,52	3,64
—	—	—	—	—	—	3 ¹⁴ / ₃₅	3 ⁵ / ₁₂	3 ¹⁷ / ₂₆	3 ¹⁴ / ₁₅	3,24	3,57
3 ¹⁶ / ₃₃	3 ⁷ / ₃₁	—	3 ¹⁶ / ₂₆	3 ⁸ / ₂₅	3 ⁶ / ₁₃	3 ²⁷ / ₃₅	3 ⁷ / ₁₂	3 ²¹ / ₂₆	4 ¹ / ₁₅	3,29	3,57
—	—	—	3 ¹⁷ / ₂₆	3 ⁷ / ₂₅	3 ⁴ / ₁₃	3 ⁵ / ₃₅	3 ⁴ / ₁₂	3 ¹ / ₂₆	3 ¹ / ₁₅	3,31	3,26
3 ¹⁶ / ₃₃	2 ³⁰ / ₃₁	3 ⁷ / ₁₂	3 ⁹ / ₂₆	2 ¹² / ₂₅	—	3 ¹⁷ / ₃₅	—	2 ¹⁸ / ₂₆	—	3,20	3,15
—	—	—	—	—	—	4 ⁶ / ₃₅	4 ¹ / ₁₂	3 ¹⁹ / ₂₆	4 ⁴ / ₁₅	—	3,98
—	—	—	3 ¹ / ₂₆	2 ¹⁷ / ₂₅	—	3	—	3 ⁹ / ₂₆	—	—	3,01
4 ¹³ / ₃₃	4 ⁵ / ₂₈	—	3 ¹⁷ / ₂₄	4 ⁵ / ₂₅	—	4 ¹² / ₃₄	—	4 ¹² / ₂₈	—	3,86	4,24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,76	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,61	—
4 ² / ₃₁	4 ³ / ₂₈	4 ⁵ / ₁₁	3 ¹⁷ / ₂₁	4 ⁶ / ₂₃	4 ² / ₁₂	4 ¹ / ₃₃	4 ⁶ / ₁₂	4 ¹¹ / ₂₆	4 ⁵ / ₁₄	3,84	4,14
3 ¹ / ₄	—	3 ¹ / ₂	3	3 ³ / ₇	—	—	—	—	—	3	4,47
3 ¹¹ / ₂₃	3 ⁷ / ₃₁	3 ¹⁰ / ₁₂	—	—	—	—	—	—	—	—	3,37
3 ¹²⁹ / ₃₃₂	3 ⁵³ / ₃₀₄	3 ⁵⁸ / ₁₀₀	3 ¹¹⁰ / ₃₀₆	3 ⁵³ / ₃₀₅	3 ⁶¹ / ₁₄₂	3 ²⁷⁷ / ₄₈₇	3 ⁹³ / ₁₅₅	3 ¹⁸⁴ / ₃₈₀	3 ¹⁰³ / ₂₀₉	3,35	3,49
										8,42	

IV. Зрѣлостенъ изпитъ.

А. Допълнение къмъ учебната 1905—1906. година.

(декемврийска сесия).

Въ края на миналата учебна година на зрѣлостенъ изпитъ се допустнаха 40 абитуриенти, отъ които 27 реалисти и 13 класици. Отъ тѣхъ получиша зрѣлостни свидѣтелства 13 реалисти и 8 класици, а 11 реалисти и 5 класици останаха да повтарятъ цѣлия зрѣлостенъ изпитъ и 2 реал. — да правятъ поправителенъ изпитъ прѣзъ м. декемврий.

Зрѣлостенъ изпитъ прѣзъ мѣсецъ декемврий се произведе писмено: на 7 декемврий — български езикъ, на 8 — математика, на 9 — латински езикъ, на 10 — гръцки езикъ, а на 11 — френски и нѣмски езикъ, а устно — на 13, 14, 15 и 16 декемврий.

Темитъ за писмения изпитъ бѣха слѣднитъ:

1) *по български езикъ*: Влияние на бѣдността и богатството върху умственото и морално развитие на човѣка.

2) *по математика*: а) Капиталътъ 876 лева, даденъ подъ сложна лихва слѣдъ нѣколко цѣли години и още 341 дни се обръща въ 1399'52 лв.. Сжщиятъ капиталъ слѣдъ двойно число години при сжщия процентъ се обръща въ 2075'67 лв.. Колко е % на сложната лихва и колко цѣли години е растѣлъ капиталътъ въ първия случай?

б) Въ правъ кржговъ прѣсѣченъ конусъ е вписана пирамида, на която основитѣ сж равнострани тригълници. Да се опрѣдѣли обемътъ ѝ, ако образувателната на конуса затваря съ основата $\angle d = 44^\circ 43' 42''$, радиусътъ на едната основа е $r = 1'281$ м., а на другата $R = 3$ р.

с) Отъ точка *A*, която се намира отъ центра *O* на дадена окржжност на разстояние равно на диаметра ѝ, е прѣкарана сѣканта *ACD*, която се разполовява въ точката *C*. Правата *OA* прѣсича окржжността въ точка *B*. Да се опрѣдѣли лицето на четиригълника *OBCD*, ако $R = 6'8987$ кл. м..

3) *по латински езикъ*: Да се прѣведе на български: „Verg. Aen. lib. V v. 685—699.“ За прѣводъ: Horatî Satirarum, lib. Sat. VI, 90—105.

4. *по гръцки езикъ*: Да се прѣведе на български: Изъ Демостеновитѣ филипически рѣчи: рѣчь I-а § § 28, 29.

5. *по френски езикъ*: Диктовка: „Lettre de madame de Gevigné à sa fille.“ Прѣводъ на български: „Le drapeau.“

6. *по нѣмски езикъ*: Диктовка: „Der Derurshe und die o-Cholera.“ Прѣводъ на български: „Napoleons Leben auf Gankt Helena.“

На този изпитъ се явиха 13 абитуриенти (8 реалисти, 5 класици), отъ които 11 за цѣль и 2 за поправителенъ изпитъ (реалисти).

Резултатътъ отъ този изпитъ е слѣдниятъ:

а) получили зрѣлостни свидѣтелства 4 реалист. 4 класици

б) ще правятъ поправителенъ изпитъ 3 „ 1 класикъ

в) ще повторятъ цѣлия изпитъ 1 „ — „

И тъй отъ явилитъ се на зрѣлостенъ изпитъ 13 абитуриенти получиша зрѣлостни свидѣтелства 8 или 61·54% (юнска сесия 52·50%), ще правятъ поправителенъ изпитъ 4 или 30·78%, не-издържали изпита 1 или 7·68%.

Слѣдната таблица съдържа имената на всички абитуриенти, които държаха изпитъ прѣзъ мѣсець декемврий 1906. год.

№ по редъ	Име и прѣзиме на ученика	Изпитъ	Мѣсторождене	Дата на рождението му	Име и прѣзиме и мѣстожителство на родителитѣ му	Държалъ ли е или не зрѣлостенъ изпитъ и съ какъвъ общъ успѣхъ
А. Реаленъ отдѣлъ.						
1	Боневъ Кръстьо	Уст изпитъ	гр. В. Търново	3.II.1879 г.	Боньо Поповъ—В.Търново	Издържа съ срѣденъ усп.
2	Бѣлчевъ Иорданъ	Цѣль "	гр. Бугурещъ (Ромъния)	3.I.1885 г.	† Иванъ Бѣлчевъ	Попр. изп. по дескр. геом.
3	Василевъ Иванъ	" "	гр. Провадия	17.V.1886 г.	† Василъ Ивановъ	Ще повтори цѣлия изпитъ
4	Игнатовъ Петко	Поправ. "	гр. Плевенъ	5.X.1888 г.	Илия Игнатовъ — Варна	Издържа съ добъръ успѣхъ
5	Кръстевъ Иванъ	Цѣль "	гр. Добричъ	30.XII.1887 г.	Кръстьо Сявковъ — Варна	" " срѣденъ "
6	Тодоровъ Добри	" "	гр. Провадия	16.II.1886 г.	Тодоръ Димитровъ—Варна	Попр. изп. по фр. ез. и физ.
7	Яневъ Желъвъ	" "	с. Шаджъкой (Варн.)	1.II.1887 г.	Яни Дянковъ — Варна	" " " бълг. " " "
8	Вичевъ Будинъ	Поправ. "	с. Каспичанъ (Шумп.)	29.VI.1885 г.	† Вичо Радевъ	Издър. съ срѣденъ успѣхъ
Б. Класически отдѣлъ.						
1	Вакъвичевъ Богомилъ	Цѣль изпитъ	гр. Лѣсковецъ	31.VII.1885 г	Иванъ Вакъвичевъ—Варна	Издържа съ добъръ успѣхъ
2	Икономовъ Стефанъ	" "	гр. Добричъ	16.VIII.1887 г.	Иорд. Иконом.—Добричъ	" " срѣденъ "
3	Савовъ Никола	" "	гр. Варна	29.VIII.1883 г.	Савъ Бонджиевъ — Варна	Попр. изп. по бълг. ез. и мат.
4	Симеоновъ Александъръ	" "	" "	17.IV.1885 г.	Сим. Марковъ — Варна	Издържа съ добъръ успѣхъ
5	Втичевъ Димитръ	" "	" "	4.I.1887 г.	† Стефанъ Втичевъ	" " " "

Б. Прѣзъ учебната 1906—1907. година.

Въ края на учебната година числото на ученицитѣ бѣ 26 въ реалното и 15 въ класическото отдѣление. Освѣнъ тѣхъ на зрѣлостенъ изпитъ се явиха още 2 реалисти, напустнали прѣзъ годината за цѣль изпитъ, 3 за поправителенъ изпитъ и 1 класикъ отъ друга гимназия за цѣль изпитъ и 1 за поправителенъ изпитъ.

За цѣль изпитъ	28	редовни реалисти и	16	класици; всичко	44
За попр.	„	3	„	и 1 класикъ; „	4
а всичко	31	„	и 17	„	48

Писмениятъ зрѣлостенъ изпитъ се произведе: на 1 юний — български езикъ, на 2 — латински езикъ, на 4 — математика, на 5 — гръцки езикъ, на 6 — френски и нѣмски езици.

Темитѣ на тоя изпитъ бѣха:

1. *по български езикъ.* Различие между живота на образовани и живота на необразовани народи.

2. *по латински езикъ.* За прѣводъ Horatius.

3. *по математика — реаленъ отдѣлъ.*

а) Нѣкой си вложилъ въ една банка $A = 5000$ лв. и слѣдъ това теглилъ въ продължение на t години, като се почне отъ края на първата година по една и сѣща сума. По колко е теглилъ, ако процентътъ p , който плаща банката удовлетвори уравнението

$$[10 \lg_{10} 2] p^2 - 3p - 5 = 2\sqrt[4]{2^3}$$

а t е 3-тиятъ членъ на една петочленна геометрична прогресия на която сумата на първитѣ 4 члена $e = 15$, а на послѣднитѣ 4 $e = 30$.

б) Прѣзъ точката $x_1 = 6$ и $y_1 = 3$ сж прокарани допирателни къмъ кривата $x^2 + 4y^2 = 25$. Да се съставятъ уравненията на перпендикуляритѣ отъ фокуса F на кривата къмъ допирателнитѣ и на нормалитѣ въ допирателнитѣ точки.

в) Странитѣ на единъ правоъгъленъ тригълникъ образуватъ една аритметична прогресия, разликата на която е $d = 3$. Да се изчисли обемъ на тѣло, което се получава отъ въртенето на тригълника около права, която минава прѣзъ върха на най-малкия ъгълъ и е успоредна съ бисекрисата на правия ъгълъ.

Класически отдѣлъ.

а) Двама работници, ако работятъ заедно, могатъ да свършатъ една работа за число на часове, равно на сумата на една безкрайна низходяща геометрична прогресия, на която всичкитѣ членове сж положителни, сборътъ на първитѣ 3 члена е равенъ на $2^6/9$ и логаритмътъ на 3-ия членъ е $= \log 2 - 2 \log 3$. Единиятъ

отъ работниците може самъ да свърши цѣлата работа съ $2\frac{1}{2}$ часа по-скоро отъ другин. За колко часа ще може да свърши цѣлата работа всѣки работникъ?

б) Въ правоъгълния тригълникъ ABC , на който катетътъ $\alpha = 5,4$ см. и $\angle \alpha = 35^\circ 20' 40''$ е вписанъ квадратъ. Да се изчисли обемътъ на тѣло, което се получава отъ въртѣнето на частта на тригълника около катета, която остава, като се изрѣже квадратътъ.

с) Въ тригълникъ ABC страната $\alpha = 5,75$ м., страната $b = 6,84$ м. и $\angle \gamma = 30^\circ$. Да се изчисли страната c и плоското съдържание на кръга, който се допира до страната α и е прѣписана къмъ тригълника.

4. по грчки езикъ.

За прѣводъ Herodoti historiarum lib. VII, 224, 225.

5. по френски езикъ. — Диктовка — „Une leçon de politesse.“ За прѣводъ — „L' éléphant“ (Buffon).

6. по нѣмски езикъ. — Диктовка — „Die Edelsteine.“ — За прѣводъ — „Der Sturm auf dem Meere.“

Устниятъ зрѣлостенъ изпитъ се произведе на 13, 14, 15, 16, 18, и 19 юний подъ прѣдсѣдателството на министерския пратеникъ г-на Георгия Табаковъ — главенъ инспекторъ при Министерството на народното просвѣщение.

На устенъ изпитъ, по рѣшението на изпитната комисия, се допустнаха 22 реалисти и 15 класици, всичко 37 абитуриенти, отъ първитѣ 2 и отъ вторитѣ 1 за поправителенъ изпитъ.

Общиятъ резултатъ отъ цѣлия изпитъ е слѣдниятъ:

	реалисти	класици	всичко
а) получили зрѣлостни свидѣтел.	13	12	25
б) ще правятъ поправит. изпитъ	4	3	7
в) ще повторятъ цѣлиятъ изпитъ	12	2	14
г) отложили изпита по болестъ	2	—	2
	31	17	48

И тъй отъ явилитѣ се на зрѣлостенъ изпитъ 48 абитуриенти, получиха зрѣлостни свидѣтельства 25 или 52,08% (миналата година юнска сесия 52,50%), ще правятъ поправителенъ изпитъ 7 или 14, 58% (миналата година 5%), неиздържали изпита 14 или 29,17% (миналата година 40%) и отложили изпита 2 или 4,17%.

Въ слѣдната таблица се намиратъ имената на всички ученици отъ VII класъ отъ двата отдѣла, както и на тия, които полагаха поправителенъ изпитъ и сж дошли отъ друга гимназия, съ означение издържали ли сж или не изпита и съ какъвъ успѣхъ.

ТАБЛИЦА
за
ученицитѣ отъ VII класъ.

№ по редъ	Име и прѣзиме на ученика	Мѣсторождение	Дата на рождението му
<i>Реаленъ отдѣлъ.</i>			
1	Ангеловъ Асѣнъ	гр. Варна	20.V.1890 г.
2	Ангеловъ Черньо	с. Върбица (Шум. окр.)	23.III.1885 "
3	Байчевъ Асѣнъ	гр. Шументъ	5.VI.1889 "
4	Бедросовъ Ованесъ	гр. Варна	1.VIII.1886 г.
5	Бѣлошапковъ Димо	гр. Лѣсковецъ	23.I.1888 г.
6	Георгиевъ Джендо	гр. Бургасъ	23.III.1885 г.
7	Головинъ Юрий	гр. Калоферъ	25.X.1889 "
8	Гюлевъ Трандафилъ	гр. Ямболъ	29.X.1888 "
9	Димитровъ Димитъръ	с. Върбица (Шум. окр.)	23.I.1889 "
10	Димитровъ Георги	гр. Плѣвенъ	20.VI.1890 "
11	Ивановъ Ц. Иванъ	гр. Варна	3.XI.1886 "
12	Коларовъ Георги	" "	11.I.1884 "
13	Кулхави Фридрихъ	" "	7.III.1886 "
14	Мариновъ Никола	гр. Силистра	12.X.1889 "
15	Николаевъ Свѣтославъ	гр. Варна	7.IX.1884 "
16	Петровъ Христо	с. Кюмюрлюкъ (Вар. ок.)	19.II.1890 "
17	Пенчевъ Николай	с. Катунница (Бург. окр.)	23.I.1887 "
18	Паница Атанасъ	гр. Варна	30.III.1889 "
19	Пѣстраковъ Иванъ	гр. Ямболъ	13.X.1888 "
20	Петровъ Димитъръ	гр. Варна	4.XII.1884 "
21	Стояновъ Василъ	с. Медвенъ (Бург. окр.)	30.I.1888 "
22	Стояновъ Петъръ	с. Елесь-Факъ (Вар. ок.)	24.VII.1888 "
23	Славовъ Василъ	гр. Котелъ	17.XI.1887 "
24	Савовъ Димитъръ	гр. Варна	29.V.1887 "
25	Симеоновъ Стефанъ	гр. Сливенъ	15.X.1885 "
26	Тодорсвъ Коста	гр. Варна	5.III.1886 "
27	Франгя Антонъ	гр. Браила (Ромѣния)	24.XI.1888 "
28	Христовъ Тодоръ	гр. Варна	8.IX.1885 "
29	Холевичъ Гено	гр. Котелъ	6.IX.1886 "
30	Черноколевъ Панайотъ	гр. Ески-Джумая	15.VIII.1886 г.
31	Бѣлчевъ Иорданъ	гр. Букурещъ (Ромѣн.)	3.I.1885 г.
32	Тодоровъ Добри	гр. Провадия	16.II.1886 "
<i>Класически отдѣлъ.</i>			
1	Аврамовъ Рафаелъ	гр. Варна	28.III.1886 г.
2	Ардити Е. Самуилъ	гр. Корабия (Ромѣния)	28.III.1887 "
3	Бабанджовъ Николай	гр. Кюстенджа (Ромѣн.)	2.IX.1888 "
4	Боевъ Владиславъ	гр. Варна	20.VII.1889 "

Име и прѣзиме и мѣстожителство на родителитѣ му	Държалъ или не зрѣлостенъ изпитъ и съ какъвъ общъ успѣхъ
† Ангелъ А. Митевъ Ангелъ Димитровъ — с. Кюпрю-кюй (Варн.) Атанасъ Байчевъ — гр. Варна Бедростъ Негосовъ — „ „ Павелъ Бѣлошапковъ — г. Лѣсков. † Джендо Георгиевъ † Александъръ Головинъ Атанасъ Гюлевъ — гр. Ямболъ Димитъръ Теневъ — с. Бешъ-теле (Варнен.) Димитъръ Пенчевъ — гр. Варна Иванъ Ц. Ивановъ — „ „ Дамянъ Нейковъ — „ „ † Тома Кулхави — Маринъ Пеневъ — Добричъ Петъръ Николаевъ — Шуменъ Петъръ Димитровъ — г. Варна Пенчо Атанасовъ — † Статъ Паница — Щилиянъ Пѣстраковъ — г. Ямболъ Петъръ Димитровъ — г. Варна † Стоянъ Ивановъ — Стоянъ Вѣлковъ — г. Варна Слави Славовъ — г. Котелъ Сава Димитровъ — г. Варна Симеонъ Теневъ — г. Сливенъ Василъ Тодоровъ — г. Варна Иванъ Франга — „ „ Христо Минчевъ — „ „ † Х. Петъръ Холевичъ — Станьо Кара-Николовъ г. Ес.-Джум. † Иванъ Бѣлчевъ — Тодоръ Димитровъ — г. Варна	Ще повтори цѣлия изпитъ Ще продължи изпита прѣзъ декем. сесия Издържа съ срѣденъ успѣхъ Поправит. изпитъ по българ. езикъ Ще повтори цѣлия изпитъ Ще продължи изпита Изключенъ Издържа съ добъръ успѣхъ Попр. изпитъ по бъл. езикъ и френ. ез. Издържа съ добъръ успѣхъ Ще повтори цѣлия изпитъ Ще повтори цѣлия изпитъ Поправит. изпитъ по естеств. история Издържа съ добъръ успѣхъ Поправит. изпитъ по френски езикъ Издържа съ добъръ успѣхъ Ще повтори цѣлия изпитъ Издържа съ срѣденъ успѣхъ Не се явилъ Ще повтори цѣлия изпитъ Ще повтори цѣлия изпитъ Издържа съ добъръ успѣхъ „ „ „ „ „ „ „ „ Ще повтори цѣлия изпитъ „ „ „ „ Издържа съ добъръ успѣхъ „ „ „ „ Издържа съ добъръ успѣхъ „ „ „ „
Аврамъ Барухъ — Варна Елезеръ Ардити — „ † Христоръ Бабаджовъ — † Димитъръ Боевъ —	Не се явилъ Поправит. изпитъ по грѣцки езикъ и физ. „ „ „ физика Издържа съ добъръ успѣхъ

№ по редъ	Име и прѣзиде на ученика	Мѣсторождение	Дата на рождението му
5	Брусевъ Асѣнъ	гр. Търново	27.VI.1890 г.
6	Геновъ Костантинъ	с. Върбица (Шум. окр.)	9.VII.1889 „
7	Ескинази Майеръ	гр. Шуменъ	20.III.1886 „
8	Жабински Никола	гр. Кюстендилъ	7.XI.1888 „
9	Карагановъ Василъ	гр. Варна	18.VII. „ „
10	Керсупуловъ Иванъ	„ „	10.I.1886 „
11	Кърджиевъ Асѣнъ	гр. Разградъ	21.V.1884 „
12	Матосевъ Петъръ	гр. Русе	10.II.1888 „
13	Пашевъ Кръстьо	с. Бѣляковецъ (Тър. ок.)	3.VII.1888 „
14	Поповъ Стефанъ	гр. Русе	21.I.1889 „
15	Сапуновъ Иванъ	гр. Плевенъ	26.III.1888 „
16	Стайчевъ Стефанъ	гр. Ески-Джумая	9.VI.1890 „
17	Античъ Любомиръ	Болевци (Сърбия)	1.X.1886 „
18	Савовъ Никола	гр. Варна	3. XII.1885 г.
	<i>Външенъ кандидатъ.</i>		
19	Андреевъ Т. Андрей	гр. Хасково	23.X.1885 г.

Име и прѣзиме и мѣстожителство на родителитѣ му	Държалъ или не зрѣлостенъ изпитъ и съ какъвъ общъ успѣхъ
Атанасъ Брусевъ — Варна Гено Братоевъ — Варна Моисей Ескинази — Варна Георги Жабински — Кюстендилъ Петъръ Карагановъ — Варна Георги Керсопуловъ — Солунъ Панайотъ Кърджиевъ — Варна † Антонъ Матосевъ — Свещ. Стефанъ Ганчевъ — Варна Венедиктъ Поповъ — Варна Янко Сапуновъ — Казанлъкъ Стефанъ Стайчевъ — Ески-Джумая Никодижи Античъ — Блевца Сава Бояджиевъ — Варна	Издържа съ добъръ успѣхъ Издържа съ добъръ успѣхъ " " " " " " " " " " срѣденъ " " " много добъръ успѣхъ " " добъръ успѣхъ " " много добъръ успѣхъ " " " " " Поправит. изпитъ по физика Издържа съ добъръ успѣхъ Не се явилъ Издържа съ срѣденъ успѣхъ
Тодоръ Андреевъ — София	Ще повтори цѣлия изпитъ

V. Бесѣди съ ученицитѣ.

Прѣзъ течението на годината се държаха слѣднитѣ бесѣди:

1) съ ученицитѣ отъ II-б.в кл.: Умъ и щастие. Честитиятъ. Освобождение на България. Царь Самуилъ. Село Богатово.

2) съ ученицитѣ отъ VII р. кл.: Пушкиновитѣ, Гоголовитѣ и Лермонтовитѣ произведения.

3) съ ученицитѣ отъ VII кл. кл.: Лермонтовъ. Младежтъ и обществото.

VI. Излѣти съ ученицитѣ.

Прѣзъ течението на годината направени сж слѣднитѣ екскурзии:

1) съ III-а кл.: до Аладжа Мънастиръ — единъ день съ г. Пенчевъ.

2) съ IV класове: до парка на двореца Евксиноградъ за разглеждане разни прѣдставители на голосъменитѣ и тропически растения — единъ день съ г. Йовчевъ.

3) съ V класове: изъ околността на гр. Провадия за събиране насѣкомитѣ — два дена съ г. Йовчевъ.

4) съ VII р. кл.: до Девненскитѣ извори — единъ день съ г. Пенчевъ.

VII. Обучение по незадължителни прѣдмети.

Прѣзъ учебната година се изучвѣ незадължително английски езикъ. Понеже ученицитѣ, които изучаваха английски, бѣха малко на брой и отъ разни класове и паралелки, то се образуваха 4 курса (всичко 58 ученици) и занятията ставаха въ свободно врѣме по 3 часа седмично.

Първиятъ курсъ първа група е ималъ всичко 118 урока, и 6 домашни упражнения; първиятъ курсъ втора група — 118 урока и 6 домашни упражнения; вториятъ курсъ — 118 урока, 6 класни и 6 домашни упражнения; третиятъ и четвъртиятъ — 118 урока и по 8 класни упражнения въ всѣки курсъ.

СПИСЪКЪ
на въведенитѣ учебници прѣзъ учебната
1906/907. год.

№ по редъ	Пълното и точно название на учебника	За кой класъ	Огъ кого е учебника (името и прѣзимето)
<i>Законъ Божи.</i>			
1	Законъ Божи — св. ист. ветхи зав.	I	Стефанъ Станимир.
2	" " " " нови "	II	" " " "
3	Богосложение	"	Цв. П. Василевъ
4	Катихизисъ	III	" " " "
5	Черковна история	VII	Ст. Станимировъ
6	Българска черковна история	"	" "
<i>Български езикъ.</i>			
1	Христоматия	I	Ив. Пѣевъ
2	Българска граматика	II	М. Ивановъ
3	Христоматия	"	Ив. Пѣевъ
4	Синтаксисъ на българския езикъ	III	М. Ивановъ
5	Христоматия	"	Ив. Пѣевъ
6	Стилистика	IV	Д. Мишевъ и Ст. Кост.
7	Старобългарски езикъ	"	Л. Милетичъ
8	Ржков. по словесность ч. II и III	V	Д. Мишевъ и Ст. Кост.
9	Христом. по изучване словес. (3 т.)	"	" " " " " "
10	Литература	VI	К. Карагюлевъ и др.
11	Българска литература	VII	А. Тодоровъ
12	История на славянск. литература	"	Иорд. Ивановъ
13	Христоматия по бълг. литер.	"	Ив. П. Церовъ
<i>Руски езикъ.</i>			
1	Христоматия ч. I	V	Р. Д. Стойкова
2	" ч. II	VI	" " "
<i>Френски езикъ.</i>			
1	Cours de langue française	I	Х. Харалановъ
2	Méthode de lecture et de Langage	II	L. Mashuel
3	" " " " " "	III	" "
4	" " " " " "	IV	" "
5	" " " " " "	V	" "
6	" " " " " "	VI	Ch. Lebaigue
7	" " " " " "	VII	" "
<i>Нѣмски езикъ.</i>			
1	Erstes deutsches Übungsbuch	I	С. Ив. Барутчийски
2	Zweises	II	" " "
3	Sesebuch für die zweis klasse der Volksschulen in München	III	Bauer, Krieger, Mers- chall

Дѣ е издаденъ	Кога	Кое издание		Цѣна	Кой е издательтъ (името и прѣзмето)	№ и датата на заповѣдта, съ която е одобренъ учебникътъ	Кога е въведенъ (тази година, прѣди 1, 2, 3 и пр. год.)	Забѣлка
		Лв.	Ст.					
Пловдивъ	1900	1	1	20	Хр. Г. Дановъ	{Одобренъ отъ М-ството (и отъ св. Синодъ	1902—1903	
"	"	"	"	1	"	Също	"	
София	1904	2	1	—	Ст. Атанасовъ	№ 1403 отъ 20/IX/904	1906—1907	
"	1906	"	1	—	Н. С. Наумовъ	№ 1564 отъ 24/VIII/906	" "	
Пловдивъ	1897	1	2	—	Хр. Г. Дановъ	{Одобренъ отъ М-ството (и отъ св. Синодъ	1902—1903	
"	1894	"	1	50	"	"	"	
Пловдивъ	1905	2	1	—	Д. Головъ	№ 1199, 28/VIII/904	прѣди 1 год.	
"	1906	"	1	—	Хр. Г. Дановъ	№ 1896, 27/IX/906	тази година	
София	1905	1	1	—	Д. Головъ	№ 1199, 28/VIII/904	прѣди 1 год.	
Пловдивъ	"	2	1	20	Хр. Г. Дановъ	№ 1670, 3/IX/905	тази година *	
"	1906	5	1	50	Д. В. Манчовъ	№ 1600, 20/VIII/906	" "	
"	1898	3	1	50	Хр. Г. Дановъ	№ 10192, 12/VIII/900	прѣди 5 год.	
София	1906	6	2	—	Авторътъ	№ 990, 1906	" 10 "	
"	1897	2	1	50	Хр. Г. Дановъ	{Окр. № 10192 отъ 12/VIII 1900 г.	{Още отъ поя- вяването имъ	
"	1900	3	5	43		{Също	{Също	
"	1905	2	4	50	" " "	—	прѣди 5 год.	
"	1900	"	2	50	" " "	№ 10192, 12/VIII/900	" 6 "	
"	1896	1	2	—	" " "	Също	" 10 "	
Варна	1901	1	5	—	авторътъ	№ 9632, 28/VIII/901	1902—1903	
Варна	1901	1	1	50	Вл. Р. Блъсковъ	№ 10115, 14/VIII/899	1901—1902	
"	"	"	2	50	Р. Д. Стойкова	№ 4469, 1899	прѣди 6 год.	
София	1906	4	1	—	Х. Харалановъ	№ 1549 21/VIII/906	тази година	
Парижъ	"	21	—	90	Armand Colin	—	прѣди 3 год.	
"	"	19	1	50	" "	—	" " "	
"	"	"	1	50	" "	—	" " "	
Парижъ	1905	8	3	35	Rebin Frères	—	1906—1906	
"	"	"	3	35	" "	—	прѣди 2 год.	
Пловдивъ	1906	1	1	50	Хр. Г. Дановъ	№ 1280	1906—1907	
"	"	"	1	50	" " "	" " "	"	
München	"	25	1	—	Verbad von Ol- denburg	—	"	

* Изречето издаване въведено още отъ появяването му.

№ по редъ	Пълното и точно название на учебника	За кой класъ	Отъ кого е учебника (името и прѣзимето)
4	Funfzig kinder und Hausmärchen	IV, V, VI	Brudew Gvimm
5	Deutscher Leitfadен	V	S Alde
6	Musterstücke deutscher Prosa	VII	Pr. D-r O. Weise
<i>Латински езикъ.</i>			
1	Латинска граматика	IV и V	И. Корин., пр. Брожка
2	„ читанка	„	Ив. Брожка
3	Учебникъ по латински езикъ	VI, VII	„ „
<i>Гръцки езикъ.</i>			
1	Христоматия	VII	Ив. Друмевъ
2	Граматика	„	Г. Димитровъ
3	Ξενοφώντος 'Ανάβασις Κρου		
	Ксенофонъ — Кировъ походъ	VI, VII	
4	Иродотъ — Персийски войни	VII	
5	Омиръ — Илиада	„	
6	Димостенъ — Олимпийски рѣчи	„	
<i>Математика.</i>			
1	Аритметически задачникъ	I	М. Квартирник. и др.
2	„ „	II	„ „ „ „
3	Геометрия съ чертание	„	Ст. Тотевъ
4	Аритметически задачникъ	III	М. Квартирник. и др.
5	Геометрия съ чертание	„	Ст. Тотевъ
6	Начална алгебра	IV	А. Киселевъ пр. Зл. Ивановъ
7	Елементарна планим. и сборникъ	IV—V	М. Квартирниковъ
8	Начална алгебра	V	А. Киселевъ, пр. Зл. Ивановъ
9	„ „	(VII р. VII к.)	„ „ „ „ „
10	„ „	VI р.	„ „ „ „ „
<i>Физика.</i>			
1	Физика за III класъ	III	Сп. Вацовъ
2	„ за горните класове	V, VI, VII	С. Ковал. пр. Д. Беровъ
<i>География.</i>			
1	Учебникъ по география	I	К. Рачевъ
2	География	II	„ „
3	Отечествена география	III	Д-ръ Г. Кожухар. и Гр. Ив.

Дѣ е издаденъ	Кого	Кое издание	Цѣна		Кой е издателятъ (името и прѣзимето)	№ и датата на заповѣдта, съ която е одобренъ учебникътъ	Кого е въведенъ (тази година, прѣди 1, 2, 3 и пр. год.)
			лв.	ст.			
Leipzig	—	—	1	50	Druck und Verlag von Phil. Rec. Friedr. Brandst.	—	тази година
"	—	—	—	—	B. G. Teubner	—	" "
"	—	—	1	50			
Пловдивъ	1896	2	1	50	Хр. Г. Дановъ	—	1896—1897
"	1899	"	2	—	" " "	№ 5364, 28/V/1898	отъ появ. ѝ
"	"	"	2	—	" " "	—	прѣди 4 год.
Пловдивъ	1899	1	2	—	Д. В. Манчовъ	—	прѣди 2 год.
"	1903	"	2	—	Г. Димитровъ	№ 3354, 10/IV/904	" " "
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
Варна	1903	2	1	—	авторитѣ	№ 10115, 14/VIII/899	пр. пов. отъ 3 г.
"	1898	1	—	80	"	" " " " "	" " " "
Пловдивъ	1905	3	1	20	Хр. Г. Дановъ	№ 1695, 10/IX/905	прѣди 2 год.
Варна	1899	1	—	90	авторътъ	№ 12784, 4/IX/900	" 3 "
Пловдивъ	1905	3	1	20	Хр. Г. Дановъ	№ 1695, 10/IX/905	" 2 "
"	1895	1	1	—	Д. В. Манчовъ	№ 10192, 12/VIII/900	" 3 "
"	1894	"	4	—	Хр. Г. Дановъ	" " " " "	пр. пов. отъ 3 г.
"	1895	"	1	50	Д. В. Манчовъ	" " " " "	прѣди 3 год.
"	"	"	2	—	" " "	" " " " "	" " "
"	"	"	1	—	" " "	" " " " "	" " "
София	1906	5	1	—	Олчевъ	№ 1527, 19/VIII/906	тая година
Търново	"	2	7	—	Е. П. Христовъ	№ 1569, 20/VIII/906	" "
Търново	1904	1	1	20	Е. П. Христовъ	№ 3784, 16/III/900	прѣди 2 год.
"	"	"	1	20	" " "	" " " " "	" 1 "
Пловдивъ	1906	6	2	—	В. Ив. Калайх.	№ 1151, 20/VI/906	" " "

№ по редъ	Пълното и точно название на учебника	За кой класъ	Отъ кого е учебника (името и прѣзимето)
4	География	VI	В. Гочевъ
5	География	VII	безъ учебникъ
<i>История.</i>			
1	Всеобща история	I	Ив. П. Кеповъ
2	" "	II	" " "
3	Българска история	III	Пол. Нейчевъ
4	Всеобща история	IV	Н. Карѣевъ
5	" "	V	" "
6	" "	VI	" "
7	Българска "	"	С. С. Бобчевъ
8	Новѣйша история	VII	Д. Агура
<i>Естествена история.</i>			
1	Учебникъ по ест. история за I кл.	I	Ив. Нейчевъ и др.
2	" " " " " II "	II	" " " "
3	Физическа антропология за III "	III	А. Кулевъ
4	Начала отъ минерология и геолог.	"	Хр. Яржмовъ
5	Ботаника за горн. кл. на ср. учил.	IV	Ив. Нейчевъ и др.
6	Зоология " " " " " "	V	{ Д-ръ Волдрихъ и А. Бурге- щанивъ, пр. Д. Цоневъ
7	Анат. и физиол. на човѣка и жив.	VI	{ Пизонъ, прѣв. Мавровъ и Каратсояновъ
8	Минералогия и геология	VII	{ Д-ръ Хошцетеръ, Д-ръ Вешингъ и Д-ръ Тула
1	Пѣние	I, III	безъ учебникъ
<i>Химия.</i>			
1	Учебникъ по химия за III класъ	III	Хр. Яржмовъ
2	" по неорганич. химия за IV реаленъ класъ на ср. училища	IV р.	Ив. Поповъ
3	Уч. по хим. за IV кл. на ср. уч.	IV кл.	" "
4	Органическа химия	V р.	" "
5	Химическа технология	VI р.	И. М. Гюлмезовъ
1	Психология	VI	Нѣма учебникъ
2	Логика	VII	" "
3	Етика	"	" "

Дѣ е издаденъ	Кога	Кое издание			Кой е издательтъ (името и прѣзимето)	№ и датата на заподѣдъта, съ която е одобренъ учебникътъ	Кога е въведенъ (тази година, прѣди 1, 2, 3 и пр. год.)
		Цѣна	лв.	ст.			
Пловдивъ	1906	1	3	—	Хр. Г. Дановъ	№ 502, 21/III/906	1906—1907
—	—	—	—	—	—	—	—
София	1901	1	—	80	Д. Головъ	№ 89025, 10/VIII/901	прѣди 2 год.
"	1905	1	1	—	" "	№ 1110, 20/IX/904	" " "
"	"	3	1	30	авторътъ	№ 1789, 19/IX/905	" " "
Пловдивъ	1906	1	3	—	Хр. Г. Дановъ	—	" " "
"	1901	1	3	—	" " "	№ 9109, 23/VIII/901	прѣди 1 год
"	1905	1	—	—	" " "	—	тази година
—	—	—	—	—	—	—	—
София	1899	3	3	50	авторътъ	—	1899—1900
Пловдивъ	1905	—	1	20	Хр. Г. Дановъ	№ 1668, 3/IX/905	прѣди 1 год.
"	"	—	1	20	" " "	№ 2054, 15/X/905	тази година
Търново	1904	—	1	30	Е. П. Христовъ	№ 7408, 1904	прѣди 2 год.
Пловдивъ	1898	2	1	20	Хр. Г. Дановъ	—	—
"	1906	1	3	50	" " "	№ 1730, 22/VIII/906	тази година
"	1898	1	2	50	" " "	№ 10125, 22/VIII/898	прѣди 8 год.
"	1904	1	2	50	С. Карастояновъ	№ 9825, 16/IX/904	тази година
София	1899	1	2	50	Д. Цолевъ	№ 10115, 14/VIII/898	прѣди 2 год
—	—	—	—	—	—	—	—
Пловдивъ	1899	2	1	—	Хр. Г. Дановъ	Окр. № 10115, 14/VIII/899	—
Търново	1905	1	2	—	Е. П. Христовъ	№ 1620, 25/VIII/905	прѣди 1 год
Пловдивъ	1906	1	2	50	Хр. Г. Дановъ	№ 1234, 30/VI/905	тази година
"	"	1	2	—	" " "	№ 1731, 12/IX/906	" "
"	1899	1	2	—	" " "	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—

Д. Дисциплина.

Наказани ученици:	Брой на учениците по класове и паралелки																								Всичко
	I				II				III				IV				V				VI		VII		
	а	б	в	г	а	б	в	г	а	б	в	г	а	б	к.л.	р	а	б	к.л.	р	а	к.л.	р	к.л.	
Немирство	25	13	26	6	15	47	18	23	10	22	13	2	—	1	6	—	1	8	2	1	—	—	—	—	
Лъжа	—	1	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—		
Кражба	—	1	—	—	—	—	—	4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Нереховност	0	21	9	10	2	4	1	9	1	1	3	2	—	—	3	13	5	9	2	—	—	—	1		
Неприлично държане	10	4	3	5	10	4	—	3	2	8	4	1	9	5	5	17	11	5	9	8	5	—	—		
Небрътжност	3	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—			
Нехайство	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—			
Упоритост	3	—	1	1	—	2	—	—	29	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—			
Грубост	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	2	—			
Пушене тютюнъ	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—			
За побой на съучениците си	5	2	—	5	4	1	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Посъщаване забранени мѣста	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—			
Налагани наказания:																									
Никакъ ненаказани	20	29	24	29	23	16	33	26	28	4	21	34	29	16	5	1	—	4	1	1	13	—	—		
Напом. отъ кл. наст.																									
а) насамѣ	—	—	—	—	—	10	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—			
б) въ класъ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Напом. отъ директ.																									
а) насамѣ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
б) въ класъ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Мѣрене въ кл. отъ класния наставн.	5	4	4	—	—	12	4	23	11	16	9	4	—	5	4	7	6	21	5	—	—	—			
Мѣрене отъ директ. по рѣш. на уч. съв.																									
а) въ класъ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—				
б) прѣдъ учит. съв.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	6	—			
Отстранени до края на годината	—	2	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	2	1	—			
Изкл. до края на тази учебна година отъ всички училища																									
Отстр. за винаги отъ тази гимназия	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—			
Изкл. за една година само отъ тази гим.	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—			
Изкл. за винаги отъ тази гимназия	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Условно изключ. до края на учеб. год.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	26	26	30	15	41	11	29	—	—			
Класиф. на учен. по поведение:																									
Прихѣрно	25	26	22	27	17	25	27	26	29	13	15	31	17	12	—	1	—	2	—	—	13	328			
Добро	23	15	18	13	18	20	16	15	7	12	9	2	13	—	23	20	11	34	6	16	2	293			
Укорно	3	5	2	5	6	2	—	6	1	5	4	—	1	—	3	4	2	2	6	10	—	67			
Всичко	51	46	42	45	41	47	43	47	37	30	28	33	31	12	26	25	13	38	12	26	15	638			

Е. Хигиена на училището.

Понеже учителът лѣкаръ при гимназията, Д-ръ Н. Сотировъ е уволненъ отъ 1. юний т. г., то не е прѣдставенъ въ дирекцията рапортъ, съгласно чл. 9. отъ „Правилника за учителитѣ-лѣкари,“ за хигиеническото състояние на гимназията и здравословното състояние на ученицитѣ прѣзъ учебната 1906. — 1907. година.

Ж. Учебни пособия.

Прѣзъ изтеклата учебна година се купиха слѣднитѣ книги и пособия:

Книги за учителската библиотека прѣзъ учебната 1906/907. год.

а) Книги.

	екз.
1. Хиксовъ. Свещена история (ветхи завѣтъ) за I класъ на гимназиитѣ и класнитѣ училища	2
2. Хиксовъ. Сжщо за II класъ (нови завѣтъ).	2
3. Д. Финговъ. Кратка история на християнската църква	1
4. Епископъ Ант. Брѣгалнички. Свещена история на ветхия завѣтъ за I класъ на гимназиитѣ и класнитѣ училища	1
5. Ст. К. Стефановъ. История на християнската православна църква.	1
6. Епископъ Ант. Брѣгалнички. Свещена история на новия завѣтъ за II класъ на гимназиитѣ и класни училища	1
7. Хиксовъ. Свещена история (нови завѣтъ) за II класъ на гимназиитѣ и класни училища	1
8. А. П. Николаевъ. Руска граматика, ч. I-ва. Етимология, учебникъ за IV класъ на гимназиитѣ и I курсъ на педагогическитѣ училища.	1
9. П. Маргуловъ. Учебникъ по геометрия за II класъ на мъжкитѣ и дѣвически гимназии и класнитѣ училища	1
10. Ц. С. Арnaudовъ. Геометрия съ геометрич. чертание за I класъ на гимназиитѣ и класнитѣ училища	1
11. Ц. С. Арnaudовъ. Сжщо за II класъ	1
12. Ц. С. Арnaudовъ. Сжщо за III класъ	1
13. Д-ръ Г. Кожухаровъ. Всеобща история (стара) за I класъ за мъжк. и дѣвич. гимн., петокласнитѣ и трикласни училища.	4
14. Д-ръ Г. Кожухаровъ. Всеобща история (срѣдня и нова) за II класъ на гимназиитѣ, петоклас. и триклас. училища.	2

15. Д-ръ Г. Кожухаровъ. Всеобща история (срѣдня и нова) за мѣжкитѣ и дѣвич. гимназии, педагог. и трик. училища. 2
16. Д. И. Малчовъ. Европа, учебникъ за II класъ на срѣднитѣ училища 1
17. Сава Поповъ. Учебникъ по география за I класъ на пълнитѣ и непълни срѣдни училища 1
18. Гр. Ивановъ. Всеобща география за I класъ на мѣжкитѣ дѣвич. гимназии и на трик. и петокласнитѣ училища . 3
19. Гр. Ивановъ. Всеобща география за II класъ за сѣщитѣ училища 2
20. Гр. Ивановъ. (В. Ив. Калайджиевъ издатель) Всеобща география Европа за II класъ за сѣщитѣ училища 2
21. А. Кулевъ. Физическа антропология за III класъ на срѣднитѣ училища 1
22. А. Кулевъ. Учебникъ по естествена история за I класъ. 1
23. Н. Доспѣвски. Кратки познания отъ минералогия и геология за III класъ на гимназитѣ и класнитѣ училища . 1
24. Премия на сп. „Медицинска бесѣда.“ Хигиена за нервознитѣ хора. Книга II, № 5. 1
25. Разписъ на лекцитѣ за зимното полугодие 1906—1907 учебна година на университета въ София 2
26. П. Димитровъ. Египетъ и Суданъ. Тѣхното физическо, етническо, политическо, административно и икономическо положение прѣзъ 1906 год. 1
27. Книгоиздателство „Миръ Божій.“ Литературно-научный Сборникъ 1906 год. 1
28. Каталогъ на библиотеката при Министерството на Народното Просвѣщение 1906. година. 1
29. Училищна хигиена. Година II № 7. Притурка на сп. „Училищенъ прѣгледъ.“ 1
30. Адъ Животъ. Книжка I. Септемврий 1906. година. 1
31. La Bulgarie Contemporaine. Edition officielle du Ministère du commerce et de l'agriculture de Bulgarie. Bruxelles 1905 г. 1
32. Фаустъ. Трагедия отъ Йоханъ Волфгангъ Фонъ Гьоте. Първа часть. 1
33. Поука, сѣмейно списание. Безплатна премия на „Художникъ“ и „Библиотека“ 4
34. Жанъ Расинъ, пр. К. Величковъ. Аталия, трагедия въ петъ дѣйствия 1
35. Лѣтописъ, кн. VI, притурка къмъ „Периодич. списание,“ кн. LXVI. 1
36. Свѣточи Рускаго Самосознания на пути свободѣ, приложеніе къ журн. „Природа и Люди“ 1
37. Училищна хигиена, год. II № 8. Притурка на сп. „Училищенъ прѣгледъ“ 1

38. П. Коганъ. Очерки по историята на западно-европей-
ските литератури, пр. Т. Касабовъ и Н. Николаевъ подъ
редакцията на Б. Райновъ. 1
39. Медицински календаръ за 1907 г., премия на сп. „Меди-
цинска беседа“ 1
40. Положение на гърците въ България 1
41. В. Лункевичъ. Степь и пустиня. Премия на сп. „Природа“
за XII-та годишнина 1
42. В. Е. Тищенко. Протоколи засѣданій отдѣленіе Химіи. Р.
Ф. Химическаго общества при Императорскомъ С.-Петер-
сбургскомъ университетѣ, томъ XV 7
43. Показалецъ на педагогическата ни литература отъ XIX
вѣкъ (1844—1900 г.). Свезка II, притурка къмъ XI г. на
сп. „Училищенъ прѣгледъ“ 1
44. L'art à l'école et au Foyer № 1—10, 1906 год. 8
45. Сжщо № 1, 1907 год. 1
46. Meisterbilder fürs deutsche haus 1
47. Матеріали для Болгарскихъ древностей Абоба-Плиска съ
албомъ въ 117 таблици и 58 рисунками въ текстѣ 1
48. Абоба-Плиска-Албомъ къ X-тому извѣстій Рускаго Ар-
хиологическаго Института въ Константинополѣ 1
49. Български старини, книга I 1
50. А. Страшимировъ. Свекърва, (комедия, премирана на дра-
матически конкурсъ) 1
51. А. Страшимировъ. Отгъдъ. Драма въ 4 дѣйствия и единъ
епилогъ 1
52. Чарлзъ Дарвинъ. Произходътъ на човѣка и половиятъ
подборъ 1
53. Документи за дѣйността на руситѣ по уредбата на граж-
данското управление въ България 1877—1879 година 1
54. Некеръ де Сосюръ, пр. Д. Петровъ-Ковачъ. Постепенно
възпитание, т. II 1
55. П. Пипковъ. 10 училищни пѣсни 1
56. Н. А. Рубакинъ, пр. Н. С. Бажевъ. Великитѣ и страшни
явления въ природата 1
57. Свещ. Г. Петровъ. Новъ пжтъ 1
58. Иовъ Титоровъ. Българитѣ въ Бесарабия 1
59. Е. Демолень, пр. Чилингировъ. Новото възпитание. 1
60. Ив. Грозевъ. Наши хора. Драма изъ съврѣмения българ-
ски животъ 1
61. А. Карима. Разкази 1
62. Д. П. Ивановъ. Албумъ на български народни пѣсни 1
63. The shade of the Balkan 1
64. Извѣстия на Историческото дружество въ София, кн. I 1

екз.

65. В. Райнъ, пр. Д-ръ Мановъ и др. Педагогика, изложено систематично съчинение	1
66. Ал. Кипровъ. Изъ мрака, драматич. поема	1
67. Ив. Вазовъ. Утро въ Банки, добродушни разкази	1
68. Проф. Г. И. Турнеръ, пр. В. Ненковъ и Ив. Винаровъ. Първа помощ въ нещастни случаи и внезапни заболявания	1
69. З. Футековъ. Джебенъ рѣчникъ на нѣмски и български, ч. I.	1
70. И. Н. Гюзелевъ. Свѣтътъ като продуктъ на съзнанието. Приложение къмъ сп. „Задруженъ трудъ“, год. V— 1906.	1
71. Л. Каравеловъ. Стана.	1
72. В. Кжичевъ. Отказването на с. Будиново	1
73. — Дѣтински драми и комедии, кн. I и II.	2
74. Е. Спространовъ. Разкази за дѣца.	1
75. — Мъртвата петелка	1
76. Веселинъ. За дѣдовата Славчова внучка.	1
77. Л. Каравеловъ. Маминото дѣтенце	1
78. — Събрания на апостолските четения	1
79. Сервантесъ. Внукътъ на Санчо-Панса	1
80. Алф. Доде. Портъ Тарасконъ	1
81. Жуль Вернъ. Приключенията на тримата руси, 3-та английчани и пр.	1
82. Д-ръ Молловъ. Домашенъ лѣкаръ.	1
83. Софроній. Поучително евангелие.	1
84. Ил. Р. Блъсковъ. Спомени изъ ученическия, учителския и писателския ми животъ.	1
85. Показалецъ за първата десетъ-годишнина (1896—1906) на сп. на Българското икономическо дружество	1

6. Списания.

1. Библиотека, кн. I — VIII.	.
2. Библиотека за самообразование, кн. I — IX.	.
3. Българска сбирка, кн. I — V	.
4. Български туристъ	.
5. Задруженъ трудъ	.
6. Здраве	.
7. Картинна галерия	.
8. Медицинска бесѣда	.
9. Мисль	.
10. Музикаленъ албумъ	.
11. Нашъ животъ	.
12. Природа	.
13. Родопски напръдъкъ	.
14. Свѣтлина	.
15. Списание на Българското икономическо дружество.	.
16. „ „ Физикоматематическото	.
17. Съзнание	.

18. Училищенъ прѣгледъ	.	.	.	.	.	.	.
19. Учителски вѣстникъ	.	.	.	.	.	.	.
20. Учителъ	.	.	.	.	.	.	.
21. Художникъ	.	.	.	.	.	.	.
22. Съврѣменна хигиена	.	.	.	.	.	.	.
23. Въпроси Философiи и Психологiи	.	.	.	.	.	.	.
24. Вѣстникъ библиотека самообразование	.	.	.	.	.	.	.
25. Вѣстникъ Воспитанiя	.	.	.	.	.	.	.
26. Вѣстникъ опыт. физики и елем. математики	.	.	.	.	.	.	.
27. Естествознание и географiя	.	.	.	.	.	.	.
28. Образование	.	.	.	.	.	.	.
29. Современнии мiръ	.	.	.	.	.	.	.
30. Филологическыя записки	.	.	.	.	.	.	.
31. La Revue	.	.	.	.	.	.	.
32. L' Hygiene scolaire	.	.	.	.	.	.	.
33. Moderne kunst	.	.	.	.	.	.	.
34. Звѣздица	.	.	.	.	.	.	.
35. Майска китка	.	.	.	.	.	.	.
36. Младежка библиотека	.	.	.	.	.	.	.
37. Младина	.	.	.	.	.	.	.
38. Просвѣта	.	.	.	.	.	.	.
39. Пжтешественикъ	.	.	.	.	.	.	.
40. Росна китка	.	.	.	.	.	.	.
41. Свѣтулка	.	.	.	.	.	.	.
42. Ученическа библиотека	.	.	.	.	.	.	.
43. Църковенъ вѣстникъ	.	.	.	.	.	.	.
44. Lectures pour tous	.	.	.	.	.	.	.
45. Бързопись. Мѣсечно стенографическо списание, година II 1907 бр. 1 и 2.	.	.	.	.	.	.	.
46. Библиотека „Слѣдъ живота и природата,“ № 1, уреждатъ Иосфъ Начевъ и др.	.	.	.	.	.	.	.
47. Надежда за поука и забава, отъ Ат. Т. Илиевъ и Ст. Момчиловъ	.	.	.	.	.	.	.
48. Училищна хигиена, притурка на „Училищенъ прѣгледъ.“	.	.	.	.	.	.	.

в. Статистика.

екз.

1. Движение на населението прѣзъ 1901 г., ч. II. по околии и окржзи.	1
2. Статистика за причинитѣ на умираиията въ градоветѣ на Княжеството прѣзъ 1900. год.	1
3. Резултата отъ прѣброяване на сградитѣ въ княжество България на 31/XII 1900. година.	1
4. Прѣброяване на индустриитѣ, насърдчавани отъ държавата (31/XII 1904 г.).	1

2. *Отчети.*

екз.

1. Хр. Ив. Велевъ. Докладъ до г-на Министра на Народното Просвѣщение за състоянието на висшите учебни заведения, научните, културните и благотворителни институти, фондовете, помощите и командировките прѣзъ 1903—1904 учеб. година и 1904. финансова година. 1
2. Сп. Вацовъ. Землетресения въ България. Отчетъ за забѣлѣжените землетресения въ България 1
3. Отчетъ на Сливенската дър. мжжка гимназия за учебната 1905—1906. година 2
4. Годишникъ на В.-Търновската дър. мжжка гимназия „Св. Кирилъ“ за учебната 1905—1906. год. 2
5. Годишникъ на Шуменската дър. „Начова“ дѣвич. гимназия за учебната 1905—1906. год. 2
6. Годишникъ на Софийското дър. дѣвич. педагог. училище за учебната 1905—1906. год. 2
7. Годишникъ на Видинската дър. мжжка гимназия за учебната 1905—1906. год. 2
8. Годишникъ на В.-Търновската дър. дѣвич. гимназия „Митрополитъ Климентъ“ за учебната 1905—1906. год. . . 2
9. Годишникъ на Пловдивската дър. мжжка гимназия „Александъръ I“ за учебната 1905—1906. год. 2
10. Годишникъ на Варненската дър. дѣвич. гимназия „Мария Луиза“ за учебната 1905—1906. год. 2
11. Годишникъ на Варненската дър. мжжка гимназия „Фердинандъ I“ за учебната 1905—1906. год. 2
12. Годишникъ на Разградската окр. мжжка гимназия „Йосифъ I“ за учебната 1905—1906. год. 2
13. Годишникъ на Софийското държавно рисуwalно училище за учебната 1904—1905. год. 1
14. Отчетъ на I-та Софийска държ. мжжка гимназия за учеб. 1905—1906. год. 2
15. Отчетъ на I-та Софийска дър. дѣвич. гимназия за учеб. 1905—1906. год. 2
16. Годишникъ на Ст. Загорското дър. дѣвич. педагог. училище за учебната 1905—1906. год. 2
17. Отчетъ на Русенската град. дѣвич. гимназия „Княгиня Евдокия“ за учебната 1905—1906. год. 1
18. Изложение за състоянието на Варненското учебно окръжие за учебната 1905—1906. год. 1
19. Годишникъ на държавната мжжка Априловска гимназия въ Габрово за учебната 1905—1906. год. 2

екз.

20.	Докладъ на върховната смѣтна палата до Народното Събрание (сесия прѣзъ 1906. г.) по изпъл. бюд. за 1904 г.	1
21.	Мѣсечни и годишни изводи отъ метеоролог. наблюдения въ София, Плѣвентъ, Габрово, Бургазъ и Пловдивъ прѣзъ годинитъ 1894—1903	1
22.	Метеорологически годишникъ за 1902 година	1
23.	” ” ” 1903 ”	1
24.	” ” ” 1904 ”	1
25.	” ” ” 1905 ”	1
26.	Докладъ на г-на Министра на Народното Просвѣщение за състоянието на учебното дѣло въ педагог. училища прѣзъ 1901—1905 учебна година:	2
27.	Първи годишенъ отчетъ на Варненското Археологическо дружество 1906 година	1
28.	Десетгодишенъ отчетъ на гимнастическото дружество „Осоговски юнакъ“ (2.XI.1895 г. — 21.V.1906 година).	1
29.	XV редовна сесия на Варнен. търг.-индустриална камара.	1

По химия.

1.	20 фарфорни изпарителни блюда, 12 см. по .	0'57,	11'40
2.	1 голѣмо фарфорно изпарит. блюдо 35.5 см.	5'25,	5'25
3.	14 Ерлелмайерови колби, 200 с.см.	0'19,	2'66
4.	5 четки за чистене на епруветки на испански прѣчки	0'30,	1'50
5.	2 голѣми за чистене на цилиндри на испански прѣчки	0'80,	1'60
6.	10 четки за чистене на епруветки на желѣзни дрѣжки	0'25,	2'50
7.	4 желѣзни мрѣжи по асбестовани 12×12 и 16×16. 0'325,		1'30
8.	6 желѣзни триножици отъ ковано желѣзо	1'—,	6'—
9.	4 ” ” ” лѣто ”	0'80,	3'20
10.	1 триколенна стѣклена трѣба 15 m/m	0'45,	0'45
11.	1 тенекиенъ изрѣзъ за филтри.	2'85,	2'85
12.	20 стѣкленици съ тѣсно устие за теч. 300 с.см.	0'325,	6'50
13.	30 ” широко ” ” прахъ 200, 250, 400 с.см.		10'95
14.	1 калиапаратъ	1'75,	1'75
15.	1 металическа подпорка за калиапаратъ.	7'—,	7'—
16.	100 плоскодѣлни стѣк. колби по 20 съ размѣръ 200, 250, 400, 500 и 700 с.см.		22'60
17.	2 костени лопатки съ лѣжичка 20 см.	0'50,	1'—
18.	1 свредѣлъ за пробиване на вжглени	1'25,	1'25
19.	10 мѣдни духалки	0'60,	6'—
20.	1 порцелановъ хаванъ съ тлѣчникъ 175 см.	6'75,	6'75

21.	10	дървени щипки за епруветки.	.	.	0'30,	3'—
22.	10	морави тискалки 50 m/m	.	.	0'20,	2'—
23.	30	стъклени реторти.	.	.	.	11'20
24.	20	„ „ съ тубусъ.	.	.	.	9'90
25.	1	стъклена реторта съ шлихованъ приемникъ.	.	.	2'50,	2'50
26.	1	чугунена реторта $\frac{3}{4}$ l.	.	.	6'—,	6'—
27.	7	триножни желѣзни статива	.	.	1'30,	9'10
28.	9	металически части за стативитѣ	.	.	.	11'10
29.	20	порцеланови тигли	.	.	.	9'—
30.	10	желѣзни щипки за тигли	.	.	0'40,	4'—
31.	13	стъклени хунийки.	.	.	.	3'70
32.	2	хлоркалциеви тръби съ канелки 120 m/m.	.	.	2'15,	4'30
33.	1	стъкленъ ексикаторъ	.	.	.	5'50
34.	1	стък. за изгаряне желѣзо въ кислородъ	.	.	.	5'—
35.	10	спиртни стъклени ламби, 200 с.см.	.	.	1'10,	11'—
36.	2	стъклени канелки 2 m/m	.	.	2'—,	4'—
37.	105	стъкленици съ формули съ тѣсно устие 300 с.см.	.	.	0'85,	89'25
38.	4	стъкленици съ формули цвѣтни	.	.	1'—,	4'—
						<u>297'06</u>

И. Б ю д ж е т ъ.

Отъ 1. юлий 1906. год. до 1. юлий 1907. год. за издържане на гимназията е направенъ слѣдниятъ разходъ по бюджета на М-ството на Народното Просвѣщение.

1.	За заплата на учителитѣ . . .	107.218'43	} 112.634'23
2.	„ „ „-служациитѣ . . .	5.415'80	
3.	„ наемъ на двѣ здания за помѣщаване частъ отъ гимназията	5.200'—	
4.	„ разни канцеларски потрѣби, отопление, освѣтление и др.	2.800'—	
5.	„ купуване и репарация мебели, обдържане зданието, сбиркитѣ и пр.	3.156'95	
6.	„ купуване учебни пособия, книги, списания и пр.	900'—	
7.	„ възнаграждение за метеорологически наблюдения	300'—	
8.	„ командировки по служебни работи . . .	152'75	
			<u>Всичко 125.143'93</u>

М. Равносмѣтка на Фонда за поощряване учителитѣ и пр.

№ по редъ	Капиталъ										Разходъ прѣзъ отчет- ната учебна година		Въ наличность и въ банковъ свѣдѣтельства въ края на отчетна- та учебна година.	
	Въ банковъ свѣдѣ- тельства и налич- ность отъ мина- ли години.				Приходъ прѣзъ от- четната учебна година.		Всичко							
	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.				
1	2696	23	67	40	2763	63	—	—	2763	63				

Забѣлѣжка. Третата часть отъ тазгодишната училищна такса на сума 1686 лева 66 ст., която трѣбваше да се даде като приходъ на Фонда за поощряване учителитѣ и пр., по рѣшение на учителския съвѣтъ, утвърдено отъ Минист. на Народното Просвѣщение, се употрѣби за покупка на учебни пособия.